

На основу члана 8. став 1. Закона о Народној скупштини („Службени гласник РС“, бр. 9/10 и 108/13 – др. закон) и члана 239. Пословника Народне скупштине („Службени гласник РС“, број 20/12 - Пречишћени текст),

Народна скупштина Републике Србије, на седници Првог ванредног заседања у Четрнаестом сазиву, одржаној 31. јула 2024. године, донела је

ЗАКЉУЧАК

ПОВОДОМ РАЗМАТРАЊА ИЗВЕШТАЈА О РАДУ КОМИСИЈЕ ЗА КОНТРОЛУ ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ ЗА 2023. ГОДИНУ

1. Прихвата се Извештај о раду Комисије за контролу државне помоћи за 2023. годину.

2. Овај закључак објавити у „Службеном гласнику Републике Србије“.

РС Број 25

У Београду, 31. јул 2024. године

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

ПРЕДСЕДНИК

Ана Брнабић

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
КОМИСИЈА ЗА КОНТРОЛУ ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ

**ИЗВЕШТАЈ О РАДУ КОМИСИЈЕ ЗА КОНТРОЛУ ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ ЗА
2023. ГОДИНУ**

Београд, март 2024. године

САДРЖАЈ

1. УВОД	3
1.1. Државна помоћ	3
1.2. Надлежност Комисије	4
1.3. Транспарентност у раду Комисије	5
1.4. Рад Комисије у 2023. години	6
2. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР И КАДРОВСКИ КАПАЦИТЕТИ КОМИСИЈЕ	8
2.1. Интерни акти Комисије	8
2.2. Организациона структура и унапређење капацитета Комисије	9
2.3. Обуке запослених	12
3. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ СРЕДСТВИМА КОМИСИЈЕ	12
4. КОНТРОЛА ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ	18
4.1. Оцена усклађености државне помоћи (одлуке Комисије)	18
4.1.1. Решења Комисије	19
4.1.2. Мишљења о усклађености прописа на основу члана 31. Закона	21
4.1.3. Обавештења о обавези усклађивања са Законом о контроли државне помоћи на основу члана 31. Закона	23
4.2. Потреба пријаве државне помоћи у смислу члана 28. Закона	24
4.3. Судска контрола	24
4.4. Упити	24
4.5. Статистички приказ рада Комисије	25
5. ГОДИШЊЕ ИЗВЕШТАВАЊЕ	26
5.1. Годишњи извештај о додељеној државној помоћи	26
5.2. Преглед додељене <i>de minimis</i> помоћи	30
5.3. Годишњи извештај о попису шема државне помоћи	30
6. НОРМАТИВНЕ АКТИВНОСТИ	32
6.1. Донета подзаконска акта	33
6.2. Израђени нацрти подзаконских аката	36
6.3. Нацрти подзаконских аката чија израда је започета у току 2023. године	36
7. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА И САРАДЊА СА ДРУГИМ ОРГАНИМА	38
7.1. <i>Peer Review</i> мисија Европске комисије	38
7.2. Извештај Европске комисије о напретку Републике Србије	39
7.3. Пројектне активности	41
7.4. Сарадња са другим органима	42
7.5. Информације од јавног значаја	43
7.6. Нова интернет страница Комисије	44
8. РЕЗИМЕ РАДА КОМИСИЈЕ У ПЕРИОДУ 2020-2023. ГОДИНЕ	45
9. ЗАКЉУЧАК	52

1. УВОД

Комисија за контролу државне помоћи (у даљем тексту: Комисија) је самостална и независна организација која врши јавна овлашћења у складу Законом о контроли државне помоћи („Службени гласник РС”, број 73/19 - у даљем тексту: Закон) и има статус правног лица. Основана је у складу са обавезама Републике Србије у области државне помоћи дефинисане чланом 73. Споразума о стабилизацији и придруживању (Закон о потврђивању Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС – Међународни уговори“, број 83/08 – ССП)). За обављање послова из своје надлежности одговорна је Народној скупштини којој подноси извештај о раду.

Органи Комисије су Савет Комисије и председник Комисије, које бира Народна скупштина већином гласова свих народних посланика по предлогу одбора Народне скупштине надлежног за послове финансија на период од пет година, након спроведеног јавног конкурса. Савет доноси одлуке и акте о питањима из надлежности Комисије и има пет чланова (председника Комисије и четири члана Савета Комисије). Председник Комисије представља и заступа Комисију и председава и руководи радом Савета, а заменик председника Комисије бира се из реда чланова Савета, на период од годину дана. Одлуке Савета доносе се већином гласова од укупног броја чланова.

Народна скупштина је, на седници одржаној 23. децембра 2019. године, у складу са одредбама Закона, донела Одлуку о избору председника Комисије за контролу државне помоћи („Службени гласник РС”, број 91/19), којом је на период од пет година изабран Владимир Антонијевић за председника Комисије. На истој седници, донета је Одлука о избору чланова Савета Комисије за контролу државне помоћи („Службени гласник РС”, број 91/19) и у истом мандату за чланове Савета Комисије изабрани су Љиљана Благојевић, Душица Ђорђевић, Драган Ђурђевић и Марко Видаковић.

Подношењем оставке Народној скупштини 2. априла 2023. године Марку Видаковићу престала је функција члана Савета Комисије. Одлуком о избору члана Савета Комисије за контролу државне помоћи („Службени гласник РС”, број 62/23) изабрана је Драгица Јорговић за члана Савета, на период од пет година, почев од 26. јула 2023. године.

1.1. Државна помоћ

Институт државне помоћи настао је из правних тековина Европске уније из разлога заштите конкуренције на тржишту, односно како би се спречила међусобна и неконтролисана трка држава чланица ЕУ у субвенцијама (*subsidy race*) за различите индустрије и делатности.

Основни циљ контроле државне помоћи је стварање једнаких услова и равноправног третмана свих учесника на јединственом тржишту Европске уније (*level playing field*). Стога је произвољност и дискреција у вези са доделом јавних средстава уведена у правне токове на начин да су постављени одговарајући услови и интензитети који су настали као плод озбиљних економских и правних анализа унутрашњег тржишта Европске уније и који омогућавају минимални утицај на развој тржишне конкуренције.

Суштина и смисао контроле државне помоћи је да се утврди да ли корисник или корисници државне помоћи добијају државну помоћ у складу са одговарајућим

правилима, која су конципирана на начин да таква државна помоћ не доводи корисника у повољнији положај у односу на конкуренте и тиме прекомерно нарушава конкуренцију на тржишту.

Обавезе Републике Србије у области државне помоћи дефинисане су чланом 73. ССП-а, који прописује да следеће није у складу са правилним функционисањем ССП у мери у којој може утицати на трговину између Европске заједнице и Србије:

1. споразуми између предузећа, одлуке удружења предузећа и усаглашена пракса између предузећа, чији је циљ или последица спречавање, ограничавање или нарушавање конкуренције,
2. злоупотреба доминантног положаја од стране једног или више предузећа на територијама Заједнице или Србије, у целини или на њиховом значајном делу,
3. свака државна помоћ која нарушава или прети да наруши конкуренцију давањем предности одређеним предузећима или одређеним производима.

Такође, истим чланом ССП-а су предвиђене обавезе Републике Србије у погледу оснивања оперативно независног тела које ће контролисати доделу државне помоћи. У том смислу, надлежност за контролу државне помоћи у Републици Србији је поверена Комисији за контролу државне помоћи, а по уласку у Европску унију контролу државне помоћи вршиће Европска комисија. Стога, осим контроле државне помоћи, задатак Комисије је и припремање давалаца (надлежни орган Републике Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе и друга лица у складу са чланом 4. Закона) и усклађивање њиховог поступања, имајући у виду обавезе које ће настати тренутком уласка у Европску унију.

Комисија кроз претходну односно накнадну контролу државне помоћи, утврђује постојање и оцењује усклађеност државне помоћи са правилима за доделу, а све у циљу заштите слободне конкуренције на тржишту. Акти Комисије којима се оцењује усклађеност, обавезно садрже квалификацију степена усклађености и пратеће образложење.

1.2. Надлежност Комисије

Надлежност Комисије прописана је Законом. О питањима из надлежности Комисије, у складу са Законом и Статутом Комисије за контролу државне помоћи ("Службени гласник РС", бр. 3/20, 41/20 и 2/22), одлучују Савет Комисије или председник Комисије.

Надлежности Комисије су: утврђивање постојања и оцењивање усклађености државне помоћи са правилима за доделу државне помоћи, доношење подзаконских аката за спровођење Закона, предлагање Влади РС преко надлежног министарства доношења прописа за спровођење Закона, давање мишљења о усклађености прописа са правилима за доделу државне помоћи, доношење Статута Комисије као и измена и допуна Статута, усвајање и објављивање годишњег извештаја о додељеној државној помоћи у Републици Србији, усвајање и објављивање годишњег извештаја о раду Комисије, израда годишњег извештаја о попису шема државне помоћи и вођење регистра додељене државне помоћи и *de minimis* помоћи.

Имајући у виду поверену надлежност, Комисија за контролу државне помоћи:

1. не додељује нити може да додели државну помоћ (није давалац државне помоћи),
2. не располаже буџетским средствима за наведену намену,

3. не врши селекцију, односно не одређује нити одлучује који привредни субјект ће добити средства а који не,
4. не одређује износ помоћи по привредном субјекту или пројекту,
5. не врши контролу примене закона у области материјално-финансијског пословања и наменског и законитог коришћења средстава од стране директних и индиректних корисника буџетских средстава,
6. не обавља послове инспекцијске контроле над директним и индиректним корисницима буџетских средстава, организацијама за обавезно социјално осигурање, као и осталим субјектима,
7. не испитује финансијске трансакције и одлуке у вези са примањима и издацима, ради утврђивања да ли су односне трансакције извршене у складу са законом, другим прописима, датим овлашћењима, и за планиране сврхе (ревизија правилности пословања),
8. не испитује трошење средстава из буџета и других јавних средстава, ради стицања довољног, адекватног и поузданог доказа за извештавање да ли су средства од стране субјекта ревизије употребљена у складу са начелима економије, ефикасности и ефективности као и у складу са планираним циљевима (ревизија сврсисходности пословања).

Опредељење, оправданост и целисходност у погледу одабира конкретног привредног субјекта, пројекта или области је у искључивој надлежности даваоца (надлежни орган Републике Србије, аутономне покрајне или јединице локалне самоуправе и друга лица у складу са чланом 4. Закона). Давалац дискреционо одлучује да ли ће уопште подржати конкретну активност и у ком обиму, док су други државни органи и органи државне управе надлежни за контролу и надзор.

Сходно члану 47. Закона, Комисија у обављању послова из своје надлежности сарађује са Буџетском инспекцијом Министарства финансија и Државном ревизорском институцијом.

Комисија у складу са својим надлежностима не обавља послове инспекцијског надзора, већ је та надлежност, сходно одредбама Закона о буџетској инспекцији („Службени гласник РС”, број 118/21), поверена Буџетској инспекцији Министарства финансија.

Такође, Комисија не врши ревизију правилности и сврсисходности пословања даваоца или корисника државне помоћи, већ је то у надлежности Државне ревизорске институције, а у складу са прописаним надлежностима из Закона о државној ревизорској институцији („Службени гласник РС”, бр. 101/05, 54/07, 36/10 и 44/18 – др. закон).

Поступак пред Комисијом у коме се утврђује постојање и оцењује усклађеност државне помоћи спроводи овлашћено службено лице из Стручне службе Комисије.

Седиште Комисије налази се на адреси Сремска 3-5, Београд.

1.3. Транспарентност у раду Комисије

Ради обезбеђења транспарентности, Комисија објављује на својој интернет страници одлуке које доноси у поступку контроле државне помоћи и друга акта у којима оцењује усклађеност државне помоћи. Такође, Комисија на својој интернет страници, након усвајања надлежног тела, објављује и годишњи извештај о додељеној државној помоћи у Републици Србији, годишњи извештај о раду Комисије, информатор о раду Комисије који се ажурира на месечном нивоу, као и друге податке за које оцени да су од значаја

за примену овог закона.

Осим наведеног, Комисија објављује обавештења у вези са радом Комисије, табеле додељене помоћи мале вредности (*de minimis*) за сваку годину, по корисницима, за потребе кумулације, основну референтну каматну стопу и др, а на интернет страници Комисије доступни су и прописи из области контроле државне помоћи (закон и подзаконска акта).

Транспарентност у додели државне помоћи обезбеђена је и сходно одредби члана 30. став 1. тачка 3) Закона којом је прописано да се Комисији обавезно пријављује свака индивидуална државна помоћ која се додељује на основу шеме државне помоћи, а чија планирана вредност, без обзира на врсту и број инструмената доделе, износи најмање десет милиона евра у динарској противвредности. Наведени праг одступа од правила из европских правних тековина (Уредба Европске комисије број 651/2014 од 17. јуна 2014. године о проглашавању одређених категорија државне помоћи усклађеним са заједничким тржиштем у примени чл. 107 и 108. Уговора (о функционисању ЕУ) (*Commission Regulation (EU) N°651/2014 of 17 June 2014 declaring certain categories of aid compatible with the internal market in application of Articles 107 and 108 of the Treaty (OJ L 187, 26.6.2014)*) и значајно је нижи него у пракси Европске комисије чиме се постиже јача контрола и транспарентност у додели државне помоћи, чак и оне која се додељује на основу шеме државне помоћи коју је Комисија већ оценила као усклађену.

Транспарентност се огледа и у томе што се државна помоћ, без обзира на инструмент доделе, мора исказати кроз новчану противвредност. Давалац је дужан да државну помоћ која се додељује у облику бесповратних средстава изражава у бруто износу, тј. износу пре одбитка пореза и других накнада. Ако се државна помоћ не додељује у облику бесповратних средстава, износ државне помоћи мора бити изражен у облику бесповратних средстава, тј. у њиховој (бруто) новчаној противвредности.

Такође, пракса Комисије је да, приликом израде подзаконских аката (како нацрта уредби које доноси Влада, тако и упутстава и правилника које сама доноси), на интернет страници Комисије објављује јавни позив за учешће стручне јавности и свих заинтересованих грађана у процесу консултација, у циљу изналагања најбољих решења и ефикасне примене правила о контроли државне помоћи.

Комисија не објављује податке и информације који носе ознаку тајности података у складу са истоименим прописом, као и податке за које је одређена мера заштите податка у смислу члана 44. Закона. Наведено је у целости у складу са праксом и политиком поступања Европске комисије.

1.4. Рад Комисије у 2023. години

Комисија је у току 2023. године предузимала активности у складу са својим надлежностима и овлашћењима, које су у вези са контролом државне помоћи и обављала је пратеће послове везане за набавку средстава за рад, материјално-финансијско пословање, кадровска питања, едукацију запослених и сва остала питања од значаја за рад Комисије.

Ради утврђивања постојања и оцене усклађености државне помоћи са правилима за доделу државне помоћи Комисија је у 2023. години давала мишљења, односно доносила одлуке у поступку претходне контроле државне помоћи покренутим пријавама државне помоћи. Такође, Комисија је покретала и претходне поступке у накнадној контроли на

основу сопствених информација, када је дошла до општих сазнања да су додељивана средства која могу представљати државну помоћ, а додела није претходно пријављена Комисији.

Комисија је оценила различите категорије државне помоћи, пре свега, државну помоћ која се додељивала у циљу регионалног развоја (регионална државна помоћ), као индивидуална или на основу шеме државне помоћи, затим државну помоћ за подстицање пројеката у култури из области филмске уметности (државна помоћ за аудиовизуелна дела), државну помоћ ради остваривања јавног интереса у области јавног информисања и друге државне помоћи, и то као усклађене односно делимично усклађене са правилима о додели државне помоћи.

Поред наведеног, Комисија је донела и велики број других аката из своје надлежности попут обавештења и одговора на упите давалаца, који су достављени како редовном тако и електронском поштом и др.

Велики део својих активности Комисија је усмерила на израду нацрта и доношење, како нових, тако и измена постојећих подзаконских аката, који служе као основ за оцену усклађености државне помоћи.

Усвојен је Годишњи извештај о попису шема државне помоћи у 2022. години и Извештај о додељеној државној помоћи у 2021. години, након чега је послат Влади на усвајање. Прикупљани су и анализирани подаци од давалаца о додељеној државној помоћи и у 2022. години¹.

Комисија је почетком 2023. године ставила у продукцију нову интернет страницу која је у погледу садржаја и прегледности у великој мери унапређена у односу на претходну.

Настављена је и сарадња са међународним институцијама, пре свега са Европском комисијом, у циљу испуњавања обавеза Републике Србије које проистичу из ССП-а, али и мерила за отварање Поглавља 8 (део Кластера 2), коме припада и област државне помоћи, које је сада, са крајњим циљем приближавања Републике Србије у остваривању пуноправног чланства у ЕУ.

У сарадњи ТАИЕХ-а (*Technical Assistance and Information Exchange Expert instrument of the European Commission*), посебног одељења у оквиру Генералног директора за суседску политику и преговоре о проширењу Европске комисије и Комисије за контролу државне помоћи, организована је експертска мисија у области контроле државне помоћи у периоду од 4-8. септембра 2023. године.

Европска комисија је организовала *Peer Review* мисију у области Поглавља 8 – Политика конкуренције, које је спроведена у периоду од 26-29. септембра 2023. године, а у вези са спровођењем обавеза из ССП-а и напретком у процесу приступања Европској унији.

У циљу јачања свести о контроли државне помоћи, уз подршку *Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ)*, одржане су три радионице о државној помоћи на којима су присуствовали представници републичких органа и представници јединица

¹ Извештај о додељеној државној помоћи у 2021. години је усвојен на 172. седници Савета Комисије, одржаној дана 22. марта 2023. године, након чега је Влада Републике Србије исти извештај усвојила Закључком 05 Број: 401-2698/2023 од 30. марта 2023. године. Извештај о додељеној државној помоћи у Републици Србији у 2022. години усвојен је на 211. седници одржаној 5. фебруара 2024. године, који је, након тога, такође усвојила и Влада Републике Србије Закључком 05 Број: 401-1891/2024 од 8. марта 2024. године

локалне самоуправе.

У овом извештају о раду приказани су и одређени упоредни подаци, односно резиме рада Комисије, за период 2020-2023. године.

2. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР И КАДРОВСКИ КАПАЦИТЕТИ КОМИСИЈЕ

2.1. Интерни акти Комисије

Од дана отпочињања са радом Комисије, Савет Комисије донео је Статут Комисије за контролу државне помоћи („Службени гласник РС”, бр. 3/20, 41/20 и 2/22), Пословник о раду Савета, број 110-00-00004/2020-01 од 9. јануара 2020. године и Правилник о раду Комисије, број: 110-00-00002/2020-01 од 22. јануара 2020. године и број: 110-00-00019/2021-01 од 14. маја 2021. године, којима су успостављени правна регулатива по основу које је утврђена унутрашња организација, спровођење поступка пред Комисијом, овлашћења за доношење других аката Комисије, као и усклађеност правилника, одлука и других интерних аката Комисије са одредбама Статута Комисије.

У 2023. години Комисија је донела:

- Правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Комисији број 110-00-00006/2023-01 од 26. априла 2023. године;
- Предлог прве измене финансијског плана Комисије за контролу државне помоћи број 401-00-00191/2022-01/10 од 18. маја 2023. године (на који је Одбор за финансије, републички буџет и контролу трошења јавних средстава дао сагласност Одлуком 11 бр. 400-1681/22-7 од 20. јуна 2023. године);
- Предлог друге измене финансијског плана Комисије за контролу државне помоћи број 401-00-00191/2022-01/11 од 20. септембра 2023. године (на који је Одбор за финансије, републички буџет и контролу трошења јавних средстава дао сагласност Одлуком 11 бр. 400-1710/23-2 од 2. октобра 2023. године);
- Предлог финансијског плана Комисије за 2024. годину, број 401-00-00107/2023-01/8 од 9. новембра 2023. године;
- План набавки на које се Закон о јавним набавкама не примењује у Комисији за 2023. годину, број 404-02-00003/2023-01 од 10. фебруара 2023. године;
- Кадровски план Комисије за 2023. годину, број 112-01-0024/2022-01/08 од 19. јануара 2023. године;
- Предлог измена Кадровског плана Комисије за 2023. годину број: 112-01-00024/2022-01/9 од 18. маја 2023. године (на који је Министарство финансија дало сагласност актом број 112-01-00195/2023-03 од 5. јуна 2023. године);
- Одлуку о именовану заменика председника Комисије, број: 119-01-00003/2023-01 од 19. јануара 2023. године;
- Одлуку о измени Одлуке о образовању Комисије за интерну контролу у Комисији за контролу државне помоћи, број: 110-00-0005/2022-01/5 од 7. јуна 2023. године;
- Одлуку о образовању Комисије за набавке, број: 119-01-00005/2023-01 од 23. марта 2023. године;
- Одлуку о одређивању коефицијента запосленима у Стручној служби Комисије број: 110-00-00013/2023-01 од 28. јула 2023. године;
- Одлуку о образовању пописне комисије у Комисији за контролу државне помоћи, број: 119-01-00007/2022-01 од 30. новембра 2023. године;

- Одлуку о образовању Конкурсне комисије, број: 111-00-00000/2023-01 од 31. јула 2023. године.

Одлуком председника Комисије за контролу државне помоћи, образована је Комисија за интерну контролу, односно одређена су одговорна лица за законитост, исправност и састављање рачуноводствених исправа, кретање рачуноводствених исправа, као и рокови за њихово достављање. У циљу одржавања и ажурирања система финансијског управљања и контроле, између осталог, и пословања Комисије у складу са прописима, унутрашњим актима и уговорима, Комисија за интерну контролу је контролисала издавање и плаћање рачуноводствених исправа, као и периодичне и годишње финансијске извештаје из 2023. године.

Комисија има образовану Жалбену комисију којој у 2023. години није изјављена ниједна жалба.

2.2. Организациона структура и унапређење капацитета Комисије

Опис послова, као и унутрашње уређење и систематизација радних места у Комисији прописани су Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Комисији број 110-00-00006/2023-01 од 26. априла 2023. године, који је донео Савет Комисије за контролу државне помоћи, на 178. седници, одржаној 26. априла 2023. године, и на који је Одбор за финансије, републички буџет и контролу трошења јавних средстава Народне скупштине дао сагласност 16. јуна 2023. године.

Наведеним правилником је систематизовано укупно 14 радних места, са укупно 27 државних службеника, од чега је један државни службеник на положају и 26 државних службеника на извршилачким радним местима.

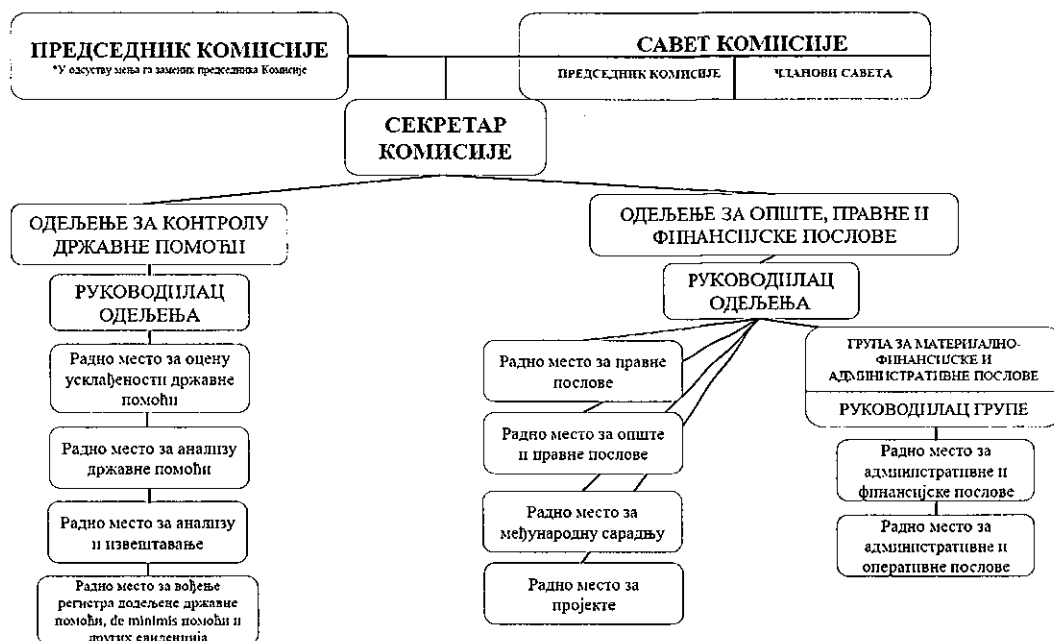
Комисија у свом саставу има Стручну службу – Одељење за контролу државне помоћи и Пратећу службу - Одељење за опште, правне и финансијске послове.

Стручном и Пратећом службом руководи секретар Комисије, кога поставља Савет Комисије, на период од пет година. Радно место секретара Комисије систематизовано је изван образованих унутрашњих јединица, са овлашћењима и одговорностима у вези са вођењем и усклађивањем рада наведених служби.

Стручна служба обавља послове из надлежности Комисије у вези са контролом државне помоћи. Радна места у Стручној служби разврстана су у звања контролора, вишег аналитичара и аналитичара.

Пратећа служба обавља материјално-финансијске, правно-кадровске, административне и опште послове, као и послове међународне сарадње. Радна места у Пратећој служби разврстана су у звања државних службеника.

Слика 1 – Организациона структура

У складу са средствима обезбеђеним Законом о буџету Републике Србије за 2023. годину („Службени гласник РС”, бр. 138/22 и 75/23), спровођењем интерног конкурса, попуњено је једно радно место за анализу државне помоћи, у звању вишег аналитичара, једно радно место за правне послове, у звању вишег саветника и једно радно место за међународну сарадњу у звању саветника.

Током 2023. године укупно је било ангажовано четири лица за рад ван радног односа, и то по основу уговора о обављању привремених и повремених послова и уговора о делу.

Табела 1- Приказ систематизованих радних места и запослених у Комисији у 2023. години

Ред. бр. Правилника	Назив радног места	Звање/ положај	систематизовано ²	запослени ³
1.	секретар Комисије	друга група	1	1
СТРУЧНА СЛУЖБА				
2.	радно место руководиоца одељења	контролор	1	0
3.	радно место за оцену усклађености државне помоћи	контролор	5	4
4.	радно место за анализу државне помоћи	виши аналитичар	5	5
5.	радно место за анализу и извештавање	аналитичар	6	0
6.	радно место за вођење регистра додељене државне помоћи, de minimis помоћи и других евиденција	сарадник	1	1

² број систематизованих радних места у складу са Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Комисији, број: 110-00-00006/2023-01/4 од 26. априла 2023

³ број запослених у Комисији на дан 31. децембар 2023. године

ПРАТЕЋА СЛУЖБА

7.	радно место руководиоца одељења	виши саветник	1	1
8.	радно место за правне послове	виши саветник	1	1
9.	радно место за опште и правне послове	самостални саветник	1	0
10.	радно место за међународну сарадњу	саветник	1	1
11.	радно место за пројекте	млађи саветник	1	0
Група за материјално-финансијске и административне послове				
12.	радно место руководиоца групе	виши саветник	1	1
13.	радно место за админ. и финансијске послове	сарадник	1	1
14.	радно место за админ. и оперативне послове	референт	1	1
УКУПНО			27	17

Службена лица овлашћена за вођење поступка контроле државне помоћи или за предузимање појединих радњи у поступку су контролори и виши аналитичари запослени у Стручној служби Комисије и то:

- Милица Милорадовић;
- Милица Којић;
- Ирена Марковић;
- Никола Контић;
- Јована Максић;
- Слободанка Марјановић;
- Ана Гемаљевић;
- Горана Јевђић; и
- Никола Здравковић.

За вођење поступка и предузимање радњи у управној ствари остваривања права на слободан приступ информацијама од јавног значаја, овлашћени су:

- Лука Милошевић, секретар Комисије;
- Јелена Штуловић Прекић, руководиоца Пратеће службе;
- Милица Којић, контролор; и
- Марина Крстић, виши саветник.

За лице које се стара о објављивању и ажурирању података садржаних у Информатору о раду Комисије одређена је Марина Крстић, виши саветник у Пратећој служби Комисије.

Лице за заштиту података о личности у Комисији такође је Марина Крстић, виши саветник.

2.3. Обуке запослених

Запослени у Комисији су у току 2023. године похађали обуке које спроводи Национална академија за јавну управу и то из области нормативних послова, послова планирања и анализе, финансијско-материјалних послова, јавних набавки, заштите података о личности, права на приступ информацијама од јавног значаја и канцеларијског пословања.

У сарадњи ТАИЕХ (Инструмент за техничку помоћ и размену информација Европске комисије) и Комисије, организована је експертска мисија под називом „Примена принципа нових Смерница Европске комисије о регионалној државној помоћи”. Циљ експертске мисије био је да се учесницима представе нова правила за доделу регионалне државне помоћи.

У вези са позивом Генералног директората за конкуренцију Европске комисије представници Комисије присуствовали су, у октобру 2023. године, дводневном семинару о државној помоћи у Бриселу. Програм семинара обухватао је теме у вези са спровођењем поступка контроле државне помоћи, појмом државне помоћи, оценом усклађености државне помоћи, као и презентације различитих смерница, оквира и обавештења о државној помоћи имајући у виду да је исти посебно организован за земље које су кандидати за чланство у ЕУ и друге земље из окружења.

Током 2023. године, у оквиру пројекта „Подршка реформи јавне управе у Србији у процесу европских интеграција“, GIZ је пружио подршку Комисији у јачању капацитета, као и даваоцима државне помоћи у подизању свести о правилима државне помоћи садржаним у Закону и подзаконским актима.

3. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ СРЕДСТВИМА КОМИСИЈЕ

Средства за рад Комисије за 2023. годину, у износу од 94.060.000,00 динара, обезбеђена су Законом о буџету Републике Србије за 2023. годину („Службени гласник РС”, бр. 138/22 и 75/23) у оквиру раздела 64, програм 2301 - Уређење, управљање и надзор финансијског и фискалног система, програмска активност 0017 - Контрола државне помоћи и функција 110 - Извршни и законодавни органи, финансијски и фискални послови. Финансијским планом Комисије за 2023. годину утврђени су планирани расходи и издаци. Комисија је пре израде Финансијског плана припремила план потребних средстава за приоритетне области финансирања који је садржао детаљну разраду програма и програмске активности за буџетску 2023. годину. Наведени план сачињен је са пројекцијама за наредне две године, према утврђеним средњорочним циљевима и приоритетима, а који је представљао основу за израду образложења Финансијског плана Комисије за 2023. годину, а све у складу са упутством за припрему буџета.

Током 2023. године Комисија није остварила сопствене приходе нити приходе од донација, страних улагања и слично, него се искључиво финансирала из једног извора финансирања, извора 01 - Приходи из буџета.

Финансијским планом Комисије за 2023. годину, на који је сагласност дао Одбор за финансије, републички буџет и контролу трошења јавних средстава Народне скупштине

и који је усклађен са Законом о буџету Републике Србије за 2023. годину, одобрена су средства Комисији, и то:

Табела 2 – Одобрен буџет Комисије за 2023. годину

Раздео	Извор финансирања	Програм	Функција	Програмска активност/проект	Економска класификација	ОПИС	Одобрена средства Законом о буџету за 2023г. (Средства) одобрена Изменama допунама Закона о буџету за 2023г.
--------	-------------------	---------	----------	-----------------------------	-------------------------	------	---

64						Комисија за контролу државне помоћи	94.061.000,00/ ⁴ 93.111.000,00
						Извори финансирања за раздео 64	
	01					Приходи из буџета	94.061.000,00/ 93.111.000,00
		2301				Уређење, управљање и надзор финансијског и фискалног система	94.061.000,00/ 93.111.000,00
			110			Извршни и законодавни органи, финансијски и фискални послови	94.061.000,00/ 93.111.000,00
				0017		Контрола државне помоћи	94.061.000,00/ 93.111.000,00
					411	Плате, додаци и накнаде запослених (зараде)	55.445.000,00
					412	Социјални доприноси на терет послодавца	8.398.000,00
					413	Накнаде у натура	200.000,00
					414	Социјална давања запосленима	650.000,00
					415	Накнаде трошкова за запослене	567.000,00
					421	Стални трошкови	10.750.000,00/ 11.300.000,00
					422	Трошкови путовања	1.500.000,00
					423	Услуге по уговору	8.950.000,00/ 8.000.000,00
					424	Специјализоване услуге	900.000,00
					425	Текуће поправке и одржавање	1.100.000,00/ 550.000,00
					426	Материјал	1.550.000,00/ 1.426.000,00
					482	Порези, обавезне таксе, казне, пенални камате	50.000,00
					485	Накнада штете за повреде или штету нанету од стране државних органа	125.000,00
					512	Машине и опрема	3.000.000,00
					515	Нематеријална имовина	1.000.000,00

⁴ Средства обезбеђена из текуће буџетске резерве, отварањем нове апропријације у износу од 1.000,00 динара, Решењем о употреби средстава текуће буџетске резерве 05 Број 401-3421/2023 од 20. априла 2023. године

Законом о изменама и допунама Закона о буџету Републике Србије за 2023. годину укупна средства Комисије су умањена тако што су смањени планирани расходи и издаци за износ од 950.000,00 динара, те је Финансијски план Комисије у 2023. години смањен на износ од 93.111.000,00 динара и то умањењем износа на апропријацији 423 - Услуге по уговору.

С тим у вези, на Предлог измена Финансијског плана Комисије за 2023. годину, у складу са наведеним законом, надлежни одбор Народне скупштине дао је сагласност.

У складу са Законом и Статутом Комисије ефикасно су коришћени ресурси, који су опредељени за рад Комисије, првенствено за извршавање њених надлежности, управљањем на транспарентан и одговоран начин током претходне календарске године, као и употребом средстава Комисије у складу са законом.

Комисија, као директни корисник буџетских средстава, вођење пословних књига, приказивање и достављање финансијских извештаја врши у складу са Законом о буџетском систему, Уредбом о буџетском рачуноводству („Службени гласник РС”, бр. 125/03, 12/06 и 27/20), Правилником о начину припреме, састављања и подношења финансијских извештаја корисника буџетских средстава, корисника средстава организације за обавезно социјално осигурање и буџетских фондова („Службени гласник РС”, бр. 18/15, 104/18, 151/20, 8/21, 41/218, 130/21 и 17/22), као и прописом којим је регулисан стандардни класификациони оквир и Контни план за буџетски систем.

Комисија своје финансијско пословање обавља у оквиру консолидованог рачуна трезора, који се води код Управе за трезор. У складу са Правилником о начину припреме, састављања и подношења финансијских извештаја корисника буџетских средстава, корисника средстава организације за обавезно социјално осигурање и буџетских фондова, Годишњи финансијски извештај Комисије за 2023. годину сачињен је на прописаним обрасцима: Образац 1 - Биланс стања и Образац 5 - Извештај о извршењу буџета и достављен Управи за трезор у року који је прописан чланом 78. Закона о буџетском систему. Годишњи финансијски извештај Комисије за 2023. годину обухватао је и извештаје који су достављени у писаној форми, а за које нису прописани обрасци. Такође, Комисија је у складу са наведеним правилником у току 2023. године израдила периодичне финансијске извештаје и доставила их Управи за трезор.

Сви расходи Комисије настали су као резултат спровођења програма Уређење, управљање и надзор финансијског и фискалног система и правдају се његовим извршењем – Табела 3. *Извршење буџета Комисије за 2023. годину*, за Програм - Уређење, управљање и надзор финансијског и фискалног система, Програмска активност - Контрола државне помоћи и извор финансирања 01.

У 2023. години Комисија је, у оквиру програма – Уређење, управљање и надзор финансијског и фискалног система из извора финансирања 01, утрошила средства у износу од 80.453.003,06 динара, односно 86% планираног буџета, што је детаљније приказано у Табели 3.

Табела 3 – Извршење буџета Комисије за 2023. годину⁵

Функција	Делов финансира	Програм	Програмска активност	Благодова активности	Опис	Измена финансијског планова 2023.годину	Реализовано	% Реализације
110	01	2301	0017	411	Плате, додаци и накнаде запослених (зараве)	55.445.000,00	54.706.771,50	99%
				412	Социјални доприноси на терет послодавца	8.398.000,00	8.286.635,26	99%
				413	Накнаде у натури	200.000,00	198.000,00	99%
				414	Социјална давања запосленима	650.000,00	261.338,34	40%
				415	Накнаде трошкова за запослене	567.000,00	364.102,72	64%
				421	Стални трошкови	11.300.000,00	10.463.751,53	93%
				422	Трошкови путовања	1.500.000,00	404.756,35	27%
				423	Услуге по уговору	8.000.000,00	4.071.318,54	51%
				424	Специјализоване услуге	900.000,00	417.600,00	46%
				425	Текуће поправке и одржавање	550.000,00	88.664,00	16%
				426	Материјал	1.426.000,00	459.272,88	32%
				482	Порези, обавезне таксе, казне, пенали и камате	50.000,00	0,00	0%
				485	Накнада штете за повреде или штету нанету од стране државних органа	125.000,00	118.522,94	95%
				512	Машине и опрема	3.000.000,00	482.962,00	16%
				515	Нематеријална имовина	1.000.000,00	129.307,00	13%
УКУПНО 01 Приходи из буџета:						93.811.000,00	80.453.003,06	86%
УКУПНО ЗА ФУНКЦИЈУ 110:						93.811.000,00	80.453.003,06	86%

Плате, додаци и накнаде запослених (зараве) и социјални доприноси на терет послодавца сагласно Закону о контроли државне помоћи и Закону о платама државних службеника и намештеника („Службени гласник РС”, бр. 62/06, 63/06 – исправка, 115/06 – исправка, 101/07, 99/10, 108/13, 99/14, 95/18 и 14/22) извршени су у износу од 62.993.406,80 динара.

Накнаде у натури извршене су у износу од 198.000,00 динара, а односе се на поклон новчане честитке за Нову годину за децу запослених.

Социјална давања запосленима извршена су у укупном износу од 261.338,34 динара и односе се на исплату средстава за помоћ у медицинском лечењу запосленог или чланова његове уже породице у износу од 175.799,34 динара, као и остале помоћи запосленом (рођење детета) у износу од 85.539,00 динара у складу са чланом 45. Посебног колективног уговора за државне органе („Службени гласник РС“, бр. 38/19, 55/20 и 44/23).

Накнаде трошкова за запослене извршене су у укупном износу од 364.102,72 динара, а односе се на исплату трошкова превоза за долазак на посао и одлазак са посла у градском, приградском и међуградском превозу до висине месечне претплатне карте, у складу са прописима којима је регулисана накнада трошкова и отпремнина државних службеника и намештеника, као и накнада и друга примања изабраних и постављених

⁵ Процентни су заокружени на цео број

лица у државним органима.

Стални трошкови извршени су у укупном износу од 10.463.751,53 динара и односе се на исплату енергетских услуга у износу од 1.822.898,81 динара, комуналних услуга у износу од 2.060.597,36 динара, услуга комуникације у износу 261.795,58 динара, трошкова осигурања у износу од 119.527,76 динара, закупа имовине и опреме у износу од 6.198.932,02 динара.

Трошкови путовања извршени су у укупном износу од 404.756,35 динара, а односе се на трошкове превоза у земљи у износу од 7.170,00 динара и трошкове смештаја, превоза, дневница и осталих трошкова на службеном путовању у иностранству у износу од 397.586,35 динара.

Услуге по уговору – расходи на име услуга по уговору извршени су у укупном износу од 4.071.318,54 динара и односе се на: остале стручне услуге у износу од 3.550.857,10 динара (накнаде по уговору о привременим и повременим пословима и накнаде по уговору о делу), трошкове репрезентације у износу од 44.639,72 динара, остале услуге штампања у износу од 29.637,72 динара, остале компјутерске услуге у износу од 216.000,00 динара, котизације за семинаре у износу од 154.584,00 динара и остале опште услуге у износу од 75.600,00 динара.

Специјализоване услуге – расходи на име специјализованих услуга извршени су у износу од 417.600,00 динара, а односе се на здравствене прегледе запослених и остале специјализоване услуге.

Текуће поправке и одржавање зграде и опреме извршени су у укупном износу од 88.664,00 динара, а односе се на трошкове текућих поправки и одржавања опреме.

Материјал – расходи за набавку материјала извршени су у укупном износу од 459.272,88 динара. Наведени расходи се односе на набавку канцеларијског материјала у износу од 183.382,80 динара, набавку материјала за посебне намене у износу од 54.280,83 динара, набавку природне негазиране воде за потребе запослених у износу од 91.519,51 динара и набавку материјала за одржавање хигијене у износу од 130.089,74 динара.

Накнада штете за повреде или штету нанету од стране државних органа извршени су у укупном износу од 118.522,94 динара, а односе се на исплату накнаде за неискоришћени годишњи одмор за једно лице.

Машине и опрема – издаци за набавку машина и опреме извршени су у укупном износу од 482.962,00 динара. Наведени издаци се односе на набавку административне опреме (канцеларијског намештаја) у износу од 389.184,00 динара и електронске опреме у износу од 93.778,00 динара.

Нематеријална имовина – издаци за набавку нематеријалне имовине извршени су у укупном износу од 129.307,00 динара. Наведени издаци се односе на набавку лиценци за антивирус програм у износу од 40.362,00 динара и лиценци за *Microsoft office* у износу од 88.945,00 динара.

Највећи део текућих расхода и издатака Комисије у 2023. години из извора финансирања 01– приходи из буџета, не рачунајући лична примања запослених, односно плате, социјалне доприносе и друге накнаде по основу рада, односе се на закуп пословног

простора.

Табела 4 – Приказ највећих расхода и издатака

Опис	Утрошена средства извор:Фин.01
Стални трошкови Закуп имовине и опреме (закуп пословног простора и административне опреме), енергетске услуге, комуналне услуге и остали стални трошкови	10.463.751,53

Набављен канцеларијски намештај, електронска опрема и нематеријална имовина приказани су у Табели 5.

Табела 5 – Приказ набављене административне опреме и нематеријалне имовине

Редни број	Назив и опис предмета	Центар финансирања	Количина	Цена по козници са ПДВ-ом	Укупно
1.	Лиценца за антивирус програм Kaspersky Total Security KTS5RenB	01	25	1.614,48	40.362,00
2.	Лиценца за Microsoft Office 365 Business Standard KLQ-00655	01	5	17.789,00	88.945,00
3.	Радни сто од 135x80 багрем	01	1	18.360,00	18.360,00
4.	Висока радна фотеља, хром, црни штоф	01	2	18.468,00	36.936,00
5.	Покретна касета 3 фиоке, багрем	01	2	12.852,00	25.704,00
6.	Орман 2 врата 80x40x119, wenge	01	5	17.172,00	85.860,00
7.	Орман 3 врата 120x40x119, wenge	01	1	27.108,00	27.108,00
8.	Клуб сто 60x60, багрем	01	2	10.680,00	21.360,00
9.	Клуб сто 100x60, багрем	01	1	13.920,00	13.920,00
10.	Клуб фотеља, црни штоф	01	2	28.560,00	57.120,00
11.	Клуб двосед, црни штоф	01	2	51.408,00	102.816,00
12.	VOX телевизор 55WOS315B SMART	01	1	39.489,00	39.489,00
13.	VOX телевизор 65WOS315B SMART	01	1	54.289,00	54.289,00
Укупно					612.269,00

Сви расходи и издаци у 2023. години били су утрошени сразмерно броју и потребама запослених за несметано обављање пословних задатака у Комисији, руководећи се начелима одговорног фискалног управљања, рационалности, функционалности и ефикасности.

У 2023. години у складу са усвојеним Финансијским планом за 2024. годину обезбеђена су средства из буџета Републике Србије за рад Комисије у 2024. години.

4. КОНТРОЛА ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ

Комисија је оперативно независно тело које је надлежно да утврди постојање државне помоћи и оцени њену усклађеност.

Комисија утврђује постојање државне помоћи на основу четири елемената из дефиниције државне помоћи дате у члану 3. став 1. Закона којим је прописано да је државна помоћ сваки стварни или потенцијални јавни расход или умањено остварење јавног прихода коју додељује давалац државне помоћи у било ком облику, којом се одређени учесник на тржишту ставља у повољнији положај у односу на конкуренте или се даје предност производњи одређене робе и/или услуга, којом се нарушава или постоји опасност од нарушавања конкуренције на тржишту и утиче на трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније. За потребе оцењивања да ли мера (трансакција) коју спроводи надлежни орган Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе и свако правно лице које управља и/или располаже јавним средствима садржи државну помоћ, Комисија је донела Упутство о начину за оцењивање да ли трансакција садржи државну помоћ („Службени гласник РС“, број 34/23). Тачком 3. тог упутства прописано је да мера мора да обухвата следеће кумулативне елементе да би трансакција садржала државну помоћ: (1) постојање учесника на тржишту; (2) стварни или потенцијални јавни расход или умањено остварење јавног прихода (приписивост мере држави и њено финансирање јавним средствима); (3) стављање одређеног учесника на тржишту у повољнији положај у односу на конкуренте или давање предности производњи одређене робе и/или услуге (предност и селективност); (4) постојање опасности од нарушавања конкуренције на тржишту и утицаја на трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније.

Уколико наведени елементи нису кумулативно испуњени, таква додела јавних средстава неће представљати државну помоћ. Такође, трансакција не садржи државну помоћ ако се надлежни орган Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе и свако правно лице које управља и/или располаже јавним средствима понаша у складу са уобичајеним тржишним околностима у конкретној ситуацији, на начин како би се понашао типични учесник на тржишту у приватној својини, због чега мера није селективна и не долази до нарушавања конкуренције на тржишту.

У вези са наведеним, давалац државне помоћи има могућност да, у складу са чланом 28. Закона, ако није сигуран у постојање државне помоћи, пре доношења, усвајања или утврђивања основа за доделу потенцијалне помоћи, достави Комисији предлог акта којим се такав основ прописује. По достављању предлога акта, Комисија у року од осам дана од дана пријема, обавештава даваоца о потреби пријаве државне помоћи.

4.1. Оцена усклађености државне помоћи (одлуке Комисије)

Комисија оцењује усклађеност државне помоћи са правилима за доделу државне помоћи, кроз доношење решења, мишљења и обавештења. Наведени акти Комисије којима се оцењује усклађеност, обавезно садрже квалификацију степена усклађености (усклађена, неусклађена и делимично усклађена) и пратеће образложење. Државна помоћ која је оцењена као неусклађена сматра се недозвољеном државном помоћи.

4.1.1. Решења Комисије

На поступке пред Комисијом примењују се одредбе закона којим се уређује општи управни поступак осим ако Законом није другачије прописано. Странка у поступку пред Комисијом је давалац државне помоћи, односно подносилац пријаве. У поступку претходне контроле или накнадне контроле предузимају се потребне доказне радње у циљу потпуног и правилног утврђивања чињеничног стања, прибављају се подаци, исправе и ствари, врши непосредни увид (увиђај) и обавља вештачење, а сам поступак води овлашћено службено лице које се одређује за сваки поступак посебно.

Сходно члану 32. Закона, поступак претходне контроле покреће се пријавом државне помоћи, а ако се државна помоћ додељује одређеном учеснику на тржишту из више извора, путем различитих инструмената, а која има јединствен циљ и намену, подносилац пријаве је дужан да именује све даваоце и инструменте путем којих се државна помоћ додељује. Комисија доноси решење у року од 60 дана од дана пријема потпуне пријаве. Ако се утврди да странка није извршила допуну непотпуне пријаве по налогу Комисије, односно да акт не садржи правни основ за доделу државне помоћи или не испуњава услове из члана 3. став 1. Закона, пријава се одбацује решењем које доноси Савет Комисије.

Такође, сходно члану 36. Закона, ако на основу сопствених информација или иницијативе дође до општих сазнања да су на основу одређеног акта који није пропис додељена средства која се могу односити на државну помоћ, Комисија може закључком покренути претходни поступак, који се доставља даваоцу са налогом и роком да се на закључак изјасни и против кога није дозвољена посебна жалба, нити се може покренути управни спор. Ако основано претпостави да су средства додељена супротно одредбама Закона, Комисија наставља контролу у поступку накнадне контроле из члана 37. Закона о чему доноси посебан закључак. Ако на основу изјашњења утврди да не постоји основана претпоставка да је додељена државна помоћ неусклађена односно ненаменски коришћена, Комисија доноси решење које садржи оцену усклађености. Претходни поступак се обуставља ако Комисија утврди да се додељена средства не односе на државну помоћ, о чему Комисија доноси решење.

У току 2023. године, Комисија је донела 31 решење којима се утврђује постојање и оцењује усклађеност државне помоћи са правилима за доделу државне помоћи. Од наведеног броја, 27 решења је донето у поступку претходне контроле, а 4 решења у претходном поступку у накнадној контроли.

У претходним поступцима у накнадној контроли донета су решења којима су оцењене као усклађене државна помоћ Министарства рударства и енергетике Јавном предузећу „Електропривреда Србије“, Београд, државна помоћ Аутономне покрајине Војводине Јавној медијској установи „Радио-телевизија Војводине“, државна помоћ Министарства привреде привредном друштву FCA Srbija d.o.o. Крагујевац и државна помоћ коју Министарство привреде додељује на основу шеме за унапређење производње у сектору прерађивачке индустрије. Сва наведена решења доступна су на интернет страници Комисије.

Од случајева државних помоћи оцењених 2023. године, као значајни издвајају се:

- *Оцена усклађености државне помоћи коју је Министарство рударства и енергетике доделило Јавном предузећу „Електропривреда Србије“, Београд*

Комисија за контролу државне помоћи је, на основу сопствених информација, покренула претходни поступак у накнадној контроли, у вези са доделом средстава Министарства рударства и енергетике Јавном предузећу „Електропривреда Србије“, Београд, за реконструкцију турбина на блоковима ТЕ „Никола Тесла А” А3-А6, чиме би се омогућила комбинована производња електричне и топлотне енергије. Државна помоћ је додељена путем субвенције, у укупном износу од 642.600.000,00 динара. Како се ради о државној помоћи за заштиту животне средине и у сектору енергетике, Комисија је исту, сходно правилима прописаним у Уредби о условима и критеријумима усклађености државне помоћи за заштиту животне средине и у сектору енергетике („Службени гласник РС“, број 99/21), оценила као усклађену.

- *Оцена усклађености државне помоћи коју је Министарство привреде доделило кориснику PWO SEE d.o.o. Beograd*

Министарство привреде пријавило је Комисији државну помоћ коју је планирало да додели привредном друштву PWO SEE d.o.o. Beograd, за реализацију пројекта улагања који се односи на успостављање погона за развој и производњу делова, алата, склопова и компонената за аутомобилску индустрију у Чачку и Крагујевцу. Планирано је да се државна помоћ додели путем субвенције, у износу од 16.978.091,00 евра, као и да се оствари запошљавање 550 нових лица у Чачку и Крагујевцу. У конкретном случају, државна помоћ је додељена на основу Уредбе о одређивању критеријума за доделу средстава подстицаја ради привлачења директних улагања („Службени гласник РС“, бр. 1/19, 39/23 и 43/23), коју је Комисија оценила као усклађену шему регионалне државне помоћи за улагање, али је, из разлога што вредност државне помоћи прелази износ од десет милиона евра, сходно одредби члана 30. став 1. тачка 3) Закона, било неопходно да се предметна државна помоћ пријави и оцени. Предметна државна помоћ оцењена је као усклађена, сходно правилима из Уредбе о условима и критеријумима усклађености регионалне државне помоћи („Службени гласник РС“, број 23/21).

- *Оцена усклађености државне помоћи коју је Министарство привреде доделило кориснику FCA Srbija d.o.o. Kragujevac*

Комисија за контролу државне помоћи је, на основу сопствених информација, покренула претходни поступак у накнадној контроли, у вези са доделом средстава Министарства привреде кориснику FCA Srbija d.o.o. Kragujevac, ради реализације пројекта улагања који се односи на модернизацију и унапређење локалног погона у Крагујевцу за производњу потпуно нових и иновативних електричних возила. Државна помоћ је додељена путем субвенције, у укупном износу од 48.040.000 евра. У конкретном случају, државна помоћ је додељена на основу Уредбе о одређивању критеријума за доделу подстицаја ради привлачења директних улагања у аутоматизацију постојећих капацитета и иновацију („Службени гласник РС“, број 18/22), коју је Комисија оценила као усклађену шему регионалне државне помоћи за улагање, али је, из разлога што вредност државне помоћи прелази износ од десет милиона евра, сходно одредби члана 30. став 1. тачка 3) Закона, било неопходно да се предметна државна помоћ посебно оцени. Усклађеност државне помоћи је оцењивана у складу са Уредбом о условима и критеријумима усклађености регионалне државне помоћи („Службени гласник РС“, број 23/21), а имајући у виду износ

државне помоћи, испитивано је и испуњење допунских услова из уредбе, које је Комисија оцењивала на начин прописан Упутством за оцењивање усклађености регионалне државне помоћи („Службени гласник РС“, број 41/21). Након спроведеног претходног поступка у накнадној контроли, ова државна помоћ оцењена је као усклађена.

Сва решења доступна су на интернет презентацији Комисије.

Предмет утврђивања постојања и оцене усклађености државне помоћи у највећем делу се односио на шеме државне помоћи у области јавног информисања и у области културе, као и на индивидуалну регионалну државну помоћ. Шема државне помоћи је скуп свих прописа који представљају основ за доделу државне помоћи корисницима који нису унапред одређени (познати), односно нацрта, или предлога прописа, који ће по доношењу представљати основ за доделу државне помоћи корисницима који нису унапред одређени (познати) и као таква знатно мање нарушава конкуренцију на тржишту од индивидуалне државне помоћи. Регионална државна помоћ се додељује ради подстицаја економског развоја неразвијених, односно мање развијених подручја, пре свега оних у којима је животни стандард изузетно низак, или у којима је висока стопа незапослености.

Сходно одредбама Закона о општем управном поступку („Службени Гласник РС“, бр. 18/16, 95/18 - аутентично тумачење и 2/23 - УС), којим је прописано да се поступак обуставља ако нема услова да се води, Савет може донети решење којим се обуставља поступак. Такође, странка може одустати од пријаве или изменити пријаву потпуно или делимично до доношења коначне одлуке, а у случају када странка одустане у потпуности од пријаве, председник Комисије доноси решење којим се обуставља поступак, у вези са чиме је укупно донето 25 решења којима је обустављен поступак.

4.1.2. Мишљења о усклађености прописа на основу члана 31. Закона

Предлагач, односно доносилац прописа, дужан је да нацрт односно предлог прописа и пријаву из члана 30. Закона достави Комисији ради утврђивања постојања и оцене усклађености са правилима о додели државне помоћи. Пропис се приликом доношења, односно утврђивања предлога може разматрати само уз мишљење Комисије које садржи оцену степена усклађености. Комисија даје мишљење о усклађености прописа који садржи услове или критеријуме за доделу државне помоћи са овим законом у року од 60 дана од дана пријема потпуне пријаве. С тим у вези, Савет Комисије је у току 2023. године донео четири мишљења на предлоге прописа, од којих су три прописа оцењена као усклађена са правилима за доделу државне помоћи и један као делимично усклађен са правилима за доделу државне помоћи.

Од наведених мишљења, два мишљења се односе на регионалну државну помоћ, а по једно на државну помоћ у области јавног информисања и државну помоћ у области културе, а пропис из области културе је оцењен као делимично усклађен. Сва мишљења доступна су на интернет презентацији Комисије.

- *Оцена шеме државне помоћи која се додељује за суфинансирање пројеката за остваривање јавног интереса у области јавног информисања*

Комисија је у току 2022. године донела Обавештење о обавези и начину усклађивања Правилника о суфинансирању пројеката за остваривање јавног интереса у области јавног

информисања („Службени гласник РС”, бр. 16/16 и 8/17) са Законом, којим је обавестила Министарство културе и информисања (чији је правни следбеник, у овој правној ствари, Министарство информисања и телекомуникација) да је наведени правилник неусклађен са правилима о додели државне помоћи. С тим у вези, Министарство информисања и телекомуникација је доставило Комисији пријаву државне помоћи са Предлогом правилника о изменама и допунама Правилника о суфинансирању пројеката за остваривање јавног интереса у области јавног информисања. Имајући у виду да су одредбе измена и допуна Правилника предложене у складу са Обавештењем Комисије од 31. марта 2022. године, чиме се постиже потпуна усклађеност овог правилника са условима и критеријумима усклађености државне помоћи садржаним у Уредби о условима и критеријумима усклађености државне помоћи у области јавног информисања („Службени гласник Републике Србије”, број 9/22), Комисија је донела мишљење којим је оценила да Правилник, са предложеним изменама и допунама, представља усклађену шему државне помоћи у области јавног информисања.

- *Оцена шеме државне помоћи која се додељује ради привлачења директних улагања*

Министарство привреде је поднело Комисији пријаву државне помоћи у вези са Предлогом уредбе о изменама и допунама Уредбе о одређивању критеријума за доделу подстицаја ради привлачења директних улагања. Комисија је Уредбу о одређивању критеријума за доделу подстицаја ради привлачења директних улагања („Службени гласник РС”, бр. 1/19), оценила Решењем из 2019. године, као усклађену шему регионалне државне помоћи. С обзиром да је наведена уредба била оцењена у складу са старим Законом о контроли државне помоћи („Службени гласник РС”, бр. 51/09) и правилима за доделу регионалне државне помоћи који више нису на снази, Комисија је приступила оцени ове уредбе у целости са предложеним изменама и допунама, у складу са новим Законом о контроли државне помоћи („Службени гласник РС”, број 73/19) и прописима који уређују доделу регионалне државне помоћи и то Уредбом о условима и критеријумима усклађености регионалне државне помоћи („Службени гласник РС”, број 23/21) и Упутством за оцењивање усклађености регионалне државне помоћи („Службени гласник РС”, број 41/21). С тим у вези, Комисија је донела мишљење у коме је оцењено да Уредба са предложеним изменама и допунама представља усклађену шему регионалне државне помоћи за улагање.

- *Оцена шеме државне помоћи која се додељује ради привлачења директних улагања у аутоматизацију постојећих капацитета и иновацију*

Министарство привреде је доставило Комисији пријаву државне помоћи у вези са Предлогом уредбе о изменама и допунама Уредбе о одређивању критеријума за доделу подстицаја ради привлачења директних улагања у аутоматизацију постојећих капацитета и иновацију. Предлогом уредбе мења се и допуњује Уредба о одређивању критеријума за доделу подстицаја ради привлачења директних улагања у аутоматизацију постојећих капацитета и иновацију („Службени гласник РС”, број 18/22), коју је Комисија оценила мишљењем из 2022. године као усклађену шему државне помоћи, сходно условима и критеријумима за доделу државне помоћи садржаним у Уредби о условима и критеријумима усклађености регионалне државне помоћи („Службени гласник РС”, број 23/21). Имајући у виду да су одредбе Предлога уредбе усаглашене са условима и критеријумима садржаним у Уредби о условима и критеријумима усклађености регионалне државне помоћи, Комисија је донела мишљење у коме је оцењено да Уредба, заједно са предвиђеним изменама и допунама, представља усклађену шему регионалне државне помоћи за улагање.

- *Оцена шеме државне помоћи која се додељује у облику подстицаја инвеститорима да у Републици Србији производе аудиовизуелна дела*

Комисија је у току 2023. године донела мишљење у коме је оценила да Предлог уредбе о подстицајима инвеститору да у Републици Србији производи аудиовизуелно дело представља делимично усклађену шему државне помоћи за аудиовизуелна дела. Комисија је оцењивала усклађеност ове шеме у односу на правила прописана Уредбом о условима и критеријумима усклађености државне помоћи за културу („Службени гласник РС“, бр. 62/21 и 48/23). Овом шемом предвиђена је додела подстицајних средстава инвеститору који у Републици Србији производи аудиовизуелно дело, а у циљу подстицања стваралаштва у области аудиовизуелне производње, подстицања културних и привредних активности и повећања запослености у вези са аудиовизуелном производњом у Републици Србији, као и промоције потенцијала Републике Србије у овој делатности, односно њених инфраструктурних, производних и услужних делатности. Давалац државне помоћи је Министарство културе, а корисник подстицајних средстава је инвеститор, тј. правно лице или предузетник за чији се рачун и са чијим се средствима финансира, односно суфинансира производња аудиовизуелног дела.

4.1.3. Обавештења о обавези усклађивања са Законом о контроли државне помоћи на основу члана 31. Закона

Ако је пропис донет, а нарочито ако су средства додељена на основу прописа без претходне оцене степена усклађености, Комисија, у складу са чланом 31. став 5. Закона, обавештава доносиоца, односно предлагача прописа о обавези усклађивања са овим законом. То обавештење, са предлогом о начину усклађивања и неопходним мерама из овог закона, доставља се Влади ради информисања. С тим у вези, у току 2023. године, донета су два обавештења о обавези усклађивања са Законом о контроли државне помоћи, која су доступна на интернет страници Комисије.

- *Оцена шеме државне помоћи која се додељује ради привлачења директних улагања у сектору услуга хотелског смештаја*

Комисија за контролу државне помоћи је 2019. године донела решење којим се дозвољава државна помоћ која се додељује на основу Уредбе о одређивању критеријума за доделу подстицаја ради привлачења директних улагања у сектору услуга хотелског смештаја. На основу сопствених информација Комисија је дошла до сазнања да је Влада усвојила измене и допуне предметне уредбе. С обзиром да је наведена уредба оцењена у складу са Законом о контроли државне помоћи („Службени гласник РС“, број 51/09) и правилима за доделу регионалне државне помоћи који више нису на снази, Комисија је приступила оцени Уредбе о одређивању критеријума за доделу подстицаја ради привлачења директних улагања у сектору услуга хотелског смештаја („Службени гласник РС“, бр. 33/19, 42/19, 18/22 и 103/23 - у даљем тексту: Уредба) у целости, са донетим изменама и допунама, у складу са Законом и прописом који уређује доделу регионалне државне помоћи и то Уредбом о условима и критеријумима усклађености регионалне државне помоћи („Службени гласник РС“, број 23/21). Наведеном уредбом су уређени критеријуми, услови и начин привлачења директних улагања у сектору услуга хотелског смештаја у бањским и климатским местима и Београдском региону. Давалац подстицаја је Министарство привреде, средства се обезбеђују у буџету Републике Србије, а Комисија је у Обавештењу оценила да додела јавних средстава представља усклађену шему регионалне државне помоћи за улагање.

- *Оцена шеме државне помоћи којом се у корист одређених учесника на тржишту могу одобрити пореске олакшице*

Одредбе члана 73. Закона о пореском поступку и пореској администрацији, који је у надлежности Министарства финансија, прописују да Пореска управа може, у одређеним условима, на образложени захтев пореског обвезника, у целости или делимично, одложити плаћање дугованог пореза. С обзиром на то да члан 73. Закона о пореском поступку и пореској администрацији садржи меру којом се одређеним пореским обвезницима, који могу бити и учесници на тржишту, може одобрити плаћање дугованог пореза на рате, уз могућност коришћења одложеног плаћања, наведена мера представља државну помоћ у смислу члана 3. став 1. Закона. Обавештењем је предложено усклађивање на начин да се наведена мера учини општом мером, једнаком за све учеснике на тржишту, што подразумева да не постоји дискреционо право одлучивања о остваривању права на одлагање плаћања дугованог пореза. У том случају ниједан учесник на тржишту се не би стављао у повољнији положај у односу на конкуренте и не би постојала опасност од нарушавања конкуренције на тржишту, из чега проистиче да таква мера не би садржала државну помоћ у смислу члана 3. став 1. Закона. Алтернативно, уколико мера остане селективна, конкретан члан је неопходно допунити упућивањем на обавезу поштовања правила о државној помоћи и кумулацији приликом одлагања плаћања дугованог пореза и отписа камата.

4.2. Потреба пријаве државне помоћи у смислу члана 28. Закона

Давалац државне помоћи може пре доношења, усвајања или утврђивања основа за доделу потенцијалне помоћи, доставити Комисији предлог акта којим се такав основ прописује. У складу са чланом 28. Закона, по достављању предлога акта, Комисија у року од осам дана од дана пријема, обавештава даваоца о потреби пријаве државне помоћи. Ако предложени акт представља основ за доделу државне помоћи, обавештење обавезно садржи и врсту државне помоћи коју давалац мора да пријави. У току 2023. године, донето је укупно 41 обавештење о потреби пријаве државне помоћи, од којих су већина била обавештења да није потребно доставити пријаву државне помоћи, из разлога што мере предвиђене достављеним актима нису испуњавале критеријуме постојања државне помоћи (селективност, постојање учесника на тржишту, економска предност, итд.).

4.3. Судска контрола

У току 2023. године против решења Комисије није поднета ниједна тужба Управном суду, а у току је и даље поступак пред Управним судом у Београду, који је Привредно друштво **TECHNIC DEVELOPMENT doo Vranje - U LIKVIDACIJI** покренуло тужбом против Решења Комисије за контролу државне помоћи. Овим Решењем је утврђено да је државна помоћ додељена наведеном привредном друштву неусклађена и наложен је њен повраћај.

4.4. Упити

Комисија је путем електронске поште комуницирала са даваоцима државне помоћи и другим заинтересованим лицима и давала одговоре на њихове упите, односно одговорила је на 18 упита у току 2023. године.

Такође, Комисија је давала одговоре на достављене упите у вези са захтевима за давање ближих појашњења о томе да ли додела средстава у одређеним областима (пољопривреда, спорт, верске заједнице, удружење грађана и др.) подлеже контроли државне помоћи у складу са Законом, као и то да ли се одређена давања и погодности која се додељују одређеним корисницима односе на доделу државне помоћи.

Комисија је комуницирала са даваоцима државне помоћи у вези са расписивањем конкурса који се односе на суфинансирање пројеката у области јавног информисања.

4.5. Статистички приказ рада Комисије

Савет Комисије је у току 2023. године одржао 47 седница, на којима је донето 37 аката којима је утврђивано постојање државне помоћи и оцењена усклађеност државне помоћи са правилима за доделу државне помоћи. Поред наведених аката, поступајући по члану 28. Закона, поднетим иницијативама, достављеним упитима електронским путем, као и захтевима за приступ информацијама од јавног значаја донета су, такође, 64 акта. Највећи број Решења којим се утврђује постојање и оцењује усклађеност државне помоћи односи се на средства која су доделили аутономна покрајина и јединице локалне самоуправе (25), Министарство привреде (пет) и Министарство рударства и енергетике (једно). Мишљења о усклађености прописа односе се на предлоге прописа, односно пропис Министарства културе (једно), Министарства привреде (два) и Министарства информисања и телекомуникација (једно), док се Обавештења о усклађености прописа/обавези и начину усклађивања са Законом о контроли државне помоћи односе на прописе из надлежности Министарства привреде (једно) и Министарства финансија (једно).

Табела 6 – Одлуке Комисије

Решења о утврђивању постојања и оцени усклађености државне помоћи	31
Мишљења о усклађености прописа	4
Обавештења о усклађености прописа/обавези и начину усклађивања са Законом о контроли државне помоћи	2
Обавештења о потреби пријаве државне помоћи	41
Решења којима се обуставља поступак	25
Обавештења о достављеним упитима електронским путем	18
Закључак за допуну документације	3
Решење или други акт у вези са поступањем по захтеву за приступ информацијама од јавног значаја	5
Укупно	129

Током 2023. године Комисија је донела једну негативну одлуку - Обавештење о обавези и начину усклађивања шеме државне помоћи из надлежности Министарства финансија, и то члана 73. Закона о пореском поступку и пореској администрацији.

5. ГОДИШЊЕ ИЗВЕШТАВАЊЕ

Сходно члану 50. Закона, на основу података прикупљених од давалаца државне помоћи, Комисија усваја годишњи извештај о додељеној државној помоћи у претходној години најкасније до трећег квартала текуће године, који подноси Влади на усвајање. Такође, сходно члану 51. Закона, Комисија израђује годишњи извештај о попису шема државне помоћи, који доставља Влади у првом кварталу текуће године за претходну годину.

Поред наведеног, Комисија, у складу са чланом 48. Закона, води регистар *de minimis* помоћи који садржи податке о даваоцу, кориснику, правном основу за доделу помоћи, инструменту и износу помоћи. Регистар представља јединствену електронску базу података. Давалац државне помоћи је дужан да води евиденцију о додељеној помоћи и да достави Комисији податке неопходне за вођење наведеног регистра.

5.1. Годишњи извештај о додељеној државној помоћи

Чланом 73. став 5. ССП-а, Република Србија је ради обезбеђивања транспарентности у области државне помоћи, преузела обавезу да надлежним институцијама Европске уније редовно доставља годишњи извештај о државној помоћи, следећи методологију и приказ који је садржан у прегледу државне помоћи Европске уније.

У складу са Законом, Комисија сачињава годишњи извештај о додељеној државној помоћи у претходној години најкасније до трећег квартала текуће године на основу података прикупљених од давалаца државне помоћи и доставља га Влади на усвајање. Рок за достављање података је најкасније до 15. јуна текуће за претходну годину⁶, међутим ради објективности и свеобухватности годишњег извештаја Комисија прихвата и достављене податке након прописаног рока.

Извештај представља аналитички преглед додељене државне помоћи у одређеној години, с тим да се, ради свеобухватности прегледа и праћења кретања, приказују и упоредни подаци за претходне две године и садржи податке о подстицању индустрије и услуга (сектор индустрије и услуга), податке о помоћи додељеној за подстицање пољопривредне производње (сектор пољопривреде) која је приказана само у укупном износу с обзиром на то да се одредбе Закона о контроли државне помоћи не односе на помоћ (подстицаје) у пољопривреди и рибарству.

Комисија спроводи обраду података у оквиру две фазе израде годишњег извештаја које подразумевају преглед и анализу прикупљених података добијених од давалаца државне помоћи (јединица локалне самоуправе, покрајинских органа и управа и државних органа и органа државне управе).

С тим у вези, Комисија је усвојила Извештај о додељеној државној помоћи у 2021. години на 172. седници Савета Комисије, одржаној дана 22. марта 2023. године, након чега је Влада Републике Србије исти извештај усвојила Закључком 05 Број: 401-2698/2023 од 30. марта 2023. године.

Такође, током 2023. године Комисија је прикупљала од давалаца и анализирала податке

⁶ Члан 50. став 2. Закона о контроли државне помоћи

о додељеној државној помоћи и у 2022. години⁷.

У оквиру прегледа прикупљених података, као прве фазе израде извештаја, дати су подаци о свим даваоцима државне помоћи, правним основима по којима је додељена државна помоћ, врстама државне помоћи и инструментима доделе државне помоћи који су укључени у извештај и чине део укупне додељене државне помоћи. Такође, дат је приказ и *de minimis* помоћи и правног основа по којем су даваоци доделили ову помоћ, што је исказано засебно и независно од укупних износа државне помоћи.

Годишњи извештај обухвата податке о додељеној државној помоћи у одређеној години, али не и податке о давањима која у смислу члана 3. став 1. Закона не представљају државну помоћ (*de minimis*, опште мере и др.).

Анализа података се спроводи у оквиру друге фазе израде извештаја и чини је статистичка обрада података која уједно обједињује и релације у односу на претходне извештајне године (2020. и 2021. година).

Како би било могуће да се прикажу статистичке релације у односу на две претходне извештајне године неопходно је да Влада усвоји извештај у текућој години за претходну годину.

Учешће државне помоћи (у коју је укључена и пољопривреда) у бруто домаћем производу (у даљем тексту: БДП) 2022. године је 2,7%, док је учешће државне помоћи у БДП у 2021. години износило 3,5%, а у 2020. години 4,9%. У апсолутном износу, државна помоћ је додељена у укупном износу од 187.871 милион динара (1.599 милиона евра⁸), док је у 2021. години додељена државна помоћ у износу од 221.876 милиона динара (1.887,6 милиона евра), а у 2020. години у укупном износу од 272.683 милиона динара (2.319 милиона евра).

Укупно додељена државна помоћ привреди у 2022. години (из које је искључена пољопривреда) износи 129.734 милиона динара. Овако посматрана државна помоћ бележи учешће у БДП-у у 2022. години 1,8%, док је њено учешће у 2021. години износило 2,9%, односно у 2020. години 4,1%.

Сектору пољопривреде 2022. године додељена је помоћ у апсолутном износу од 58.137 милиона динара (495 милиона евра), што у односу на 2020. и 2021. годину представља увећање за 39% односно 42%. Учешће ове помоћи у укупно додељеној државној помоћи 2022. године износило је 31%, док је 2021. и 2020. године износило 18,4% односно 15,4%. Помоћ која се додељује сектору пољопривреде се наводи у укупном износу с обзиром да се одредбе Закона о контроли државне помоћи не односе на помоћ (подстицаје) у пољопривреди и рибарству у складу са Споразумом о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС – Међународни уговори”, број 83/08).

Државна помоћ је додељена сектору индустрије и услуга 2022. године у апсолутном

⁷ Комисија за контролу државне помоћи је усвојила Извештај о додељеној државној помоћи у Републици Србији у 2022. години на 211. седници одржаној 5. фебруара 2024. године, који је поднела Влади Републике Србије на усвајање. Извештај о додељеној државној помоћи у Републици Србији за 2022. годину, Влада Републике Србије је усвојила Закључком 05 Број: 401-1891/2024 од 8. марта 2024. године.

⁸ Народна банка Србије, просечан званични средњи курс динара према евра за 2022. годину износи ЕУР 1 = РСД 117,4588

износу од 120.439 милиона динара (1.025 милиона евра). Учешће ове помоћи у укупно додељеној државној помоћи 2022. године је износило 64%, 2021. године 52,9%, а 2020. године 30,2%. Ова помоћ у односу на 2020. и 2021. годину бележи значајан раст.

COVID-19 мере државне помоћи се као посебна категорија државне помоћи од 2020. године бележе и анализирају. Ову врсту помоћи даваоци су доделили ради отклањања и умањења последица изазваних пандемијом заразне болести *COVID-19* изазване вирусом *SARS-Co-V-2*. У 2022. години ова помоћ је додељена у апсолутном износу од 9.295 милиона динара (79,1 милион евра). Учешће ове помоћи у 2022. години у укупно додељеној државној помоћи је износило 5%. Ова помоћ у односу на 2020. и 2021. годину бележи значајно умањење када је износила 148.287 милиона динара односно 63.578 милиона динара.

У пратећој табели приказани су подаци о укупно додељеној државној помоћи у Републици Србији у 2022. години према категоријама и инструментима доделе државне помоћи.

Табела 7: Преглед додељене државне помоћи према категоријама 2020 – 2022. године

Редни број	Категорија	2020. година			2021. година			2022. година		
		млн. дин.	млн. евра.	у %	млн. дин.	млн. евра.	у %	млн. дин.	млн. евра.	у %
A	Пољопривреда	41.891	356,3	15,4	40.897	347,8	18,4	58.137	495,0	31,0
B (I+II+III+IV)	Индустрија и услуге	82.505	702,0	30,2	117.401	999,0	52,9	120.439	1.025	64,0
I	Хоризонтална државна помоћ	35.296	300,2	12,9	52.755	448,7	23,8	45.907	391,0	24,0
1	Истраживање и развој	438,0	3,7	0,2	358,0	3,1	0,2	1.327	11,3	0,7
2	Усавршавање	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3	Запошљавање	12.375	105,3	4,5	20.026	170,3	9,0	11.732	100,0	6,2
4	МСП	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5	Заштита животне средине	19.223	163,5	7,1	27.695	235,5	12,5	25.902	221,0	13,7
6	Култура	2.334	19,8	0,8	4.169	35,5	1,9	2.873	25	1,5
7	Аудиовизуелна делатност	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2.847	24,2	1,5
8	Јавно информисање	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	477,0	4,1	0,3
9	Санација и реструктурирање	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10	Остало	925,7	7,9	0,3	507,0	4,3	0,2	749,0	6,4	0,4
II	УОЕП ⁹	19.180	163,1	7,0	26.245	223,2	11,8	19.808	169,0	11,0
III	Секторска државна помоћ	3.900	33,2	1,4	0,0	0,0	0,0	73,1	0,6	0,0
1	Рударство	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2	Саобраћај	3.900	33,2	1,4	0,0	0,0	0,0	73,1	0,6	0,0
3	Челик	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
IV	Регионална државна помоћ за улагање	24.129	205,2	8,8	38.401	326,6	17,3	54.651	465,3	29,1
B	<i>COVID-19</i> мере	148.287	1.261	54,4	63.578	540,8	28,7	9.295	79,1	5,0
Укупно (A+B+B)		272.683	2.319	100,0	221.876	1.887,6	100,0	187.871	1.599	100

⁹ Услуге од општег економског интереса

Од највећих давалаца државне помоћи у 2022. години издвајају се Министарство финансија, Министарство привреде и Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре.

Министарство финансија је доделило средства у укупном износу од 2.977.069.790,00 динара на основу Закона о утврђивању гарантне шеме као мере подршке привреди за ублажавање последица пандемије болести *COVID-19* изазване вирусом *SARS-Co-V-2* („Службени гласник РС“, бр. 153/20 и 40/21), и то у износу од 71.389.443,00 динара (провизија за одобрење кредита) и у износу од 2.905.680.347,00 динара (активираних државних гаранција). Инструменти доделе су у највећој мери биле гаранције државе дате под повољнијим условима од тржишних.

Министарство привреде је доделио регионалну државну помоћ за улагање, и то 13.514.343.357,00 динара за привлачење инвестиција у производне/услугне делатности, док је за привлачења директних улагања у сектору хотелског смештаја додељено укупно 319.238.246,00 динара. Ово министарство је доделило средства у складу са Законом о улагањима („Службени гласник РС“, бр. 89/15 и 95/18), а на основу Уредбе о условима и начину привлачења улагања („Службени гласник РС“, бр. 27/16, 110/16, 18/18 и 37/18), Уредбе о одређивању критеријума за доделу подстицаја ради привлачења директних улагања („Службени гласник РС“, број 1/19) и Уредбе о одређивању критеријума ради привлачења директних улагања у сектору хотелског смештаја („Службени гласник РС“, бр. 33/19 и 42/19). Поред наведеног ово министарство је регионалну државну помоћ за улагање додељивало и на основу Програма о распореду и коришћењу средстава за унапређење производње у производним гранама од значаја за равномерни локални и регионални развој у укупном износу од 1.100.817.176,00 динара. Инструменти доделе су биле субвенције.

Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре је у току 2022. године доделило средства у укупном износу од 5.647.145.862,00 динара и то за услуге од општег економског интереса, државну помоћ у сектору саобраћаја, *COVID-19* мере и *de minimis* помоћ. Инструменти доделе су биле субвенције. Државна помоћ у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса додељена је на основу Програма о распореду и коришћењу средстава субвенција за „Србија воз“ а.д., као и на основу Уговора о обавези јавног превоза „Србија Воз“ а.д. и то у износу од 4.440.000.000,00 динара. Министарство је *COVID-19* мере државне помоћи додељивало у складу са Програмом о распореду и коришћењу средстава субвенција за „Србија карго“ а.д. за 2022. годину у износу од 220.000.000,00 динара ради отклањања штетних последица у пословању проузрокованих епидемијом болести *COVID-19* изазване вирусом *SARS-CoV-2*. Поред наведеног министарство је доделио и државну помоћ у сектору саобраћаја на основу Одлуке о спровођењу поступка за доделу средстава као стимулативних мера путем јавног позива за унапређење комбинованог транспорта за 2022. годину (број: 401-00-496/2022-01 од 25.03.2022. године) у укупном износу од 73.059.364,00 динара.

Детаљнији приказ и други упоредни подаци из извештаја, објашњења о појединим терминима који се користе у области државне помоћи, као и сами извештаји, доступни су на интернет презентацији Комисије (www.kkdp.gov.rs).

5.2. Преглед додељене *de minimis* помоћи

Закон о контроли државне помоћи дефинише помоћ мале вредности (*de minimis* помоћ) као помоћ која нема значајан утицај на нарушавање конкуренције на тржишту и на трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније. *De minimis* помоћ се не пријављује Комисији, имајући у виду да не представља државну помоћ, већ одлуку о оправданости доделе доноси давалац *de minimis* помоћи, који обавештава Комисију о додељеној *de minimis* помоћи.

De minimis помоћ прати се одвојено од државне помоћи и не приказује се у укупном износу додељене државне помоћи.

Додељена помоћ мале вредности 2022. године је износила 7.647 милиона динара, од чега је 6.183 милиона динара додељено са републичког нивоа, 500 милиона динара додељено је са покрајинског нивоа, а 964 милиона динара је додељено са нивоа јединица локалне самоуправе. У односу на 2021. годину када је *de minimis* помоћ износила 8.907 милиона динара, додељена *de minimis* помоћ у 2022. години бележи умањење за 14%. Ова врста помоћи се највише додељује путем субвенција, с тим да се јављају и царинске олакшице као инструмент доделе које у 2022. години износе 90.409.673,00 динара.

У пратећој табели, приказани су подаци о додељеној *de minimis* помоћи у периоду од 2020-2022. године.

Табела 8: *De minimis* помоћ у периоду 2020-2022. година

Ниво доделе	2020. год	2021. год	2022. год	Износи у милионима динара	
				Индекс 2022/2020	Индекс 2022/2021
Републички	5.215	7.439	6.183	119	83
Покрајински	251,0	523,0	500,0	199	96
Локалне самоуправе	830,0	945,0	964,0	116	102
Укупно	6.296	8.907	7.647	122	86

5.3. Годишњи извештај о попису шема државне помоћи

Годишњи извештај о попису шема државне помоћи садржи попис свих прописа, који су на снази у тој години, а који представљају основ за доделу државне помоћи. Извештај се доставља Влади у првом кварталу текуће године за претходну годину и садржи листу прописа са оценом усклађености и препорукама Комисије за усклађивање са прописима о контроли државне помоћи.

Савет Комисије је, на 173. седници, одржаној 24. марта 2023. године, усвојио Годишњи извештај о попису шема државне помоћи у 2022. години у Републици Србији, који садржи листу од 119 шема државне помоћи из надлежности републичких органа, органа аутономне покрајине и органа јединица локалне самоуправе.

Од свих пописаних шема за 2022. годину, констатовано је да је осам шема државне помоћи неопходно ускладити са правилима за доделу државне помоћи и то:

1) **Закон о порезу на доходак грађана** ("Службени гласник РС", бр. 24/01, 80/02, 80/02 - др. закон, 135/04, 62/06, 65/06 - исправка, 31/09, 44/09, 18/10, 50/11, 91/11 - УС, 93/12, 114/12 - УС, 47/13, 48/13 - исправка, 108/13, 57/14, 68/14 - др. закон, 112/15, 113/17, 95/18, 86/19, 153/20, 44/21, 118/21, 138/22 и 144/22) - чл. 21в, 21г, 21д и 21ђ, Правилник о начину и поступку остваривања пореске олакшице за запошљавање приправника и лица млађих од 30 година ("Службени гласник РС", бр. 72/06 и 118/13 - др. правилник), Правилник о образцу захтева за повраћај плаћених пореза и доприноса по основу олакшица за запошљавање ("Службени гласник РС", број 3/20) и Правилник о начину и поступку остваривања пореске олакшице за запошљавање лица са инвалидитетом ("Службени гласник РС", бр. 72/06 и и 118/13 - др. правилник) (Министарство финансија),

2) **Закон о доприносима за обавезно социјално осигурање** ("Службени гласник РС", бр. 84/04, 61/05, 62/06, 5/09, 52/11, 101/11, 47/13, 108/13, 57/14, 68/14 - др. закон, 112/15, 113/17, 95/18, 86/19, 153/20 и 44/21, 118/21 и 138/22) - чл. 45, 45б, 45в и 45г (Министарство финансија),

3) **Закон о слободним зонама** ("Службени гласник РС", број 62/06) - чл. 19. и 29. став 3. (Министарство финансија),

4) **Закон о порезу на добит правних лица** ("Службени гласник РС", бр. 25/01, 80/02 - др. закон, 80/02, 43/03, 84/04, 18/10, 101/11, 119/12, 47/13, 108/13, 68/14 - др. закон, 142/14, 91/15 - др. пропис, 112/15, 113/17, 95/18, 86/19, 153/20 и 118/21) - чл. 25а став 3, 30а, 46, 50а и 50ј (Министарство финансија),

5) **Закон о јавном дугу** („Службени гласник РС“ бр. 61/05, 107/09, 78/11, 68/15, 95/18, 91/19 и 149/20) - чл. 16. и 18. (Министарство финансија),

6) **Уредбу о висини и условима за доделу подстицајних средстава** ("Службени гласник РС", бр. 88/09, 67/10, 101/10, 86/11, 35/12, 48/12, 41/13, 81/14, 30/15, 44/16, 43/17, 45/18, 20/19, 49/20, 51/21 и 21/22) (Министарство заштите животне средине),

7) **Правилник о суфинансирању пројеката за остваривање јавног интереса у области јавног информисања** („Службени гласник РС“, бр. 16/16 и 8/17) (Министарство културе и информисања),

8) **Закон о пореском поступку и пореској администрацији** ("Службени гласник РС", бр. 80/02, 84/02 - испр., 23/03 - испр., 70/03, 55/04, 61/05, 85/05 - др. закон, 62/06 - др. закон, 63/06 - испр. др. закона, 61/07, 20/09, 72/09 - др. закон, 53/10, 101/11, 2/12 - испр., 93/12, 47/13, 108/13, 68/14, 105/14, 91/15 - аутентично тумачење, 112/15, 15/16, 108/16, 30/18, 95/18, 86/19, 144/20, 96/21 и 138/22) – члан 73. (Министарство финансија).

У односу на претходни извештајни период, Комисија је пописала једну нову неусклађену шему и њу оценила Обавештењем о обавези и начину усклађивања шеме државне помоћи из надлежности Министарства финансија (члан 73. Закона о пореском поступку и пореској администрацији).

Такође, важно је напоменути да је након достављања обавештења о обавези и начину усклађивања, Министарство информисања и телекомуникација, које је правни следбеник Министарства културе и информисања, Правилником о изменама и допунама Правилника о суфинансирању пројеката за остваривање јавног интереса у области јавног информисања („Службени гласник РС”, број 6/23), на који је Комисија дала позитивно мишљење, укледило овај акт са прописима о контроли државне помоћи, чиме је ова шема постала усклађена.

Анализирајући пописе шема од 2020. до 2023. године¹⁰, примећује се да се у 2023. години, у односу на претходне анализирани године, број шема државне помоћи смањено, а из разлога смањеног броја шема у облику конкурса који се расписују за суфинансирање пројеката за остваривање јавног интереса у области јавног информисања. Даваоци државне помоћи више не пријављују наведене шеме (конкурсе) Комисији, јер је, како је претходно наведено, Министарство информисања и телекомуникација, поступајући по обавештењу Комисије, у потпуности ускладило своју шему (Правилник о суфинансирању пројеката за остваривање јавног интереса у области јавног информисања) која је основ за расписивање конкурса за јавно информисање.

6. НОРМАТИВНЕ АКТИВНОСТИ

Законом је предвиђено доношење подзаконских аката којима Влада ближе уређује услове и критеријуме усклађености државне помоћи са правилима за доделу државне помоћи, правилима кумулације, правилима и условима за доделу *de minimis* помоћи и садржину и облик пријаве државне помоћи. Такође је прописано и доношење подзаконских аката Комисије којима се ближе уређује понашање типичног учесника на тржишту у приватној својини, облик и садржина иницијативе за покретање поступка накнадне контроле, облик и садржина годишњег извештаја о додељеној државној помоћи, облик и садржина годишњег извештаја о попису шема и др.

Комисија редовно прати промене у регулативи Европске уније у области државне помоћи, у циљу хармонизације домаћих прописа. Током 2023. године Европска комисија је донела нове акте и измене постојећих аката у области државне помоћи, међу којима и нове уредбе за *de minimis* помоћ и *de minimis* помоћ за услуге од општег економског интереса, значајне измене у Уредби Европске комисије број 651/2014 од 17. јуна 2014. године о проглашавању одређених категорија државне помоћи усклађеним са заједничким тржиштем у примени чл. 107 и 108. Уговора (о функционисању ЕУ) (*Commission Regulation (EU) N°651/2014 of 17 June 2014 declaring certain categories of aid compatible with the internal market in application of Articles 107 and 108 of the Treaty (OJ L 187, 26.6.2014, p. 1)*) (GBER Уредби ЕК), као и у привременом транзиционом и кризном оквиру. Измене постојећих и доношење нових аката ЕУ очекује се и током 2024. године, те Комисија планира да и у наредном периоду велики део своје активности посвети изради нових и измени постојећих подзаконских аката.

Током 2023. године Комисија је израдила значајан број нацрта подзаконских аката којима се уређују критеријуми и услови усклађености државне помоћи. Комисија предлаже Влади, преко Министарства финансија, доношење прописа и самостално

¹⁰ Савет Комисије је на 212. седници одржаној 9. фебруара 2024. године, усвојио Годишњи извештај о попису шема за 2023. годину, који садржи листу од 59 пописаних шема државне помоћи из надлежности државних органа, од којих су седам оцењене као неусклађене и три као делимично усклађене

доноси подзаконска акта за спровођење Закона. Приликом израде сваког акта Комисија је спровела јавне консултације тако што је на својој интернет страници објавила нацрте уредаба, правилника и упутстава и позвала стручну јавност и све заинтересоване грађане да доставе своје коментаре, предлоге и сугестије, а ради изналагања бољих решења и ефикасније примене правила о контроли државне помоћи.

Доношењем наведених подзаконских аката хармонизован је велики део домаћег законодавства са европским правним тековинама из области контроле државне помоћи, чиме се испуњавају обавезе Републике Србије које следе на основу члана 73. ССП-а, али и мерила која су неопходна да Република Србија испуни ради отварања преговарачког Поглавља 8 – Политика конкуренције. Овакве активности за циљ имају убрзавање поступка приступања Републике Србије Европској унији, што је и афирмативно констатовано у Годишњем извештају о напретку ЕУ.

Сви акти су преведени на енглески језик и достављени Европској комисији.

6.1. Донета подзаконска акта

У 2023. години донето је осам подзаконских аката који представљају резултат усклађивања са европским правним тековинама, од чега пет уредби и три упутства, и то:

- *Уредба о садржини и облику пријаве државне помоћи („Службени гласник РС“, број 15/23)*

Овом уредбом се ближе прописују и уређују садржина и облик пријаве државне помоћи која се подноси на Општем обрасцу пријаве државне помоћи. Овим актом је преузета садржина дела уредбе Европске комисије која прописује облик и садржину пријаве државне помоћи у форми обрасца (*Commission Regulation (EU) 2015/2282 of 27 November 2015 amending Regulation (EC) No 794/2004 as regards the notification forms and information sheets*), која се односи на опште податке и овај образац имају обавезу да попуне сви даваоци који буду подносили пријаву државне помоћи, док ће се пријава државне помоћи, по потреби, подносити и на посебним обрасцима за пријављивање државне помоћи који ће бити део прописа о контроли државне помоћи који уређује ту област.

- *Уредба о условима и критеријумима усклађености државне помоћи која се додељује учесницима на тржишту који обављају делатност у железничком сектору („Службени гласник РС“, број 20/23)*

Овом уредбом се ближе уређује додела државне помоћи у железничком сектору и преузима садржина Саопштења Комисије – Смернице Комисије о државној помоћи за учеснике на тржишту који обављају делатност у железничком сектору (*Communication from the Commission – Community guidelines on State aid for railway undertakings (2008/C 184/07)*).

- *Уредба о условима и критеријумима усклађености државне помоћи учесницима на тржишту који обављају делатност у сектору ваздушног саобраћаја („Службени гласник РС“, број 43/23)*

Овом уредбом ближе се уређују услови и критеријуми усклађености државне помоћи за аеродроме, као и државне помоћи која се додељује авио-превозиоцима за увођење нових

линија. Овом уредбом су преузети релевантна садржина Уредбе Европске комисије број 651/2014 од 17. јуна 2014. године о проглашавању одређених категорија државне помоћи усклађеним са заједничким тржиштем у примени чл. 107 и 108. Уговора (о функционисању ЕУ) (*Commission Regulation (EU) N°651/2014 of 17 June 2014 declaring certain categories of aid compatible with the internal market in application of Articles 107 and 108 of the Treaty (OJ L 187, 26.6.2014, p. 1)*), Смернице ЕК о државној помоћи аеродромима и авио-превозницима (*Communication from the Commission Guidelines on State aid to airports and airlines (OJ C 99, 4.4.2014)*) и Смернице ЕК о продужењу посебног режима за оперативну државну помоћ за аеродроме са годишњим прометом до 700.000 путника предвиђеног у Смерницама о државној помоћи аеродромима и авио-превозницима (*Communication from the Commission concerning the prolongation of the specific regime for operating aid for airports with up to 700.000 passengers per annum provided for in the Guidelines on State aid to airports and airlines (OJ C 456, 18.12.2018)*). Поред ових прописа ЕУ ова уредба је усаглашена и са *Commission Regulation (EU) 2015/2282 of 27 November 2015 amending Regulation (EC) No 794/2004 as regards the notification forms and information sheets*, у делу који се односи на пријаве за доделу државне помоћи које су дате у прилогу и чине њен саставни део.

- Уредба о условима и критеријумима усклађености државне помоћи за улагање у секторе од значаја за достизање нулте стопе емисије гасова са ефектом стаклене баште („Службени гласник РС”, број 45/23)

Овом уредбом ближе се уређују услови и критеријуми усклађености државне помоћи која се додељује ради подстицања улагања у секторе, који су од значаја за достизање нулте стопе емисије гасова са ефектом стаклене баште и преузима садржина одељка 2.8. Привременог кризног и транзиционог оквира ЕК за доделу државне помоћи (*Communication from the Commission Temporary Crisis and Transition Framework for State Aid measures to support the economy following the aggression against Ukraine by Russia OJ C 101, 17.3.2023*).

- Уредба о условима и критеријумима усклађености државне помоћи која се додељује у облику гаранције („Службени гласник РС”, број 48/23)

Овом уредбом ближе се уређују услови и критеријуми усклађености државне помоћи у облику гаранције у случају када надлежни орган Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе и свако правно лице које управља и/или располаже јавним средствима даје гаранцију учеснику на тржишту по условима повољнијим од тржишних. Уредбом се преузима релевантна садржина Обавештења Европске комисије о примени чл. 87. и 88. Уговора о Европској заједници на државну помоћ у облику гаранција (*Commission Notice on the application of Articles 87 and 88 of the EC Treaty to State aid in the form of guarantees (OJ C 155, 20.6.2008)*).

- Упутство о начину за оцењивање да ли трансакција садржи државну помоћ („Службени гласник РС”, број 34/23)

Ово упутство је донето на основу чл. 6, 10. и 11. Закона и њиме се ближе уређује начин на који Комисија за контролу државне помоћи оцењује да ли мера (трансакција) коју спроводи надлежни орган Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе и свако правно лице које управља и/или располаже јавним средствима садржи државну помоћ и преузима садржина *Commission Notice on the notion of State aid as referred to in Article 107(1) of the Treaty on the Functioning of the European Union (2016/C*

262/01), релевантног дела *Commission Notice on the application of Articles 87 and 88 of the EC Treaty to State aid in the form of guarantees (OJ C 155, 20.6.2008)* и релевантног дела *Communication from the Commission to the Member States on the application of Articles 107 and 108 of the Treaty on the Functioning of the European Union to short-term export-credit insurance (OJ C 392, 19.12.2012)*.

- Упутство за оцењивање усклађености државне помоћи за заштиту животне средине и у сектору енергетике („Службени гласник РС”, број 42/23)

Ово упутство је донето на основу члана 29. став 3. Уредбе о условима и критеријумима усклађености државне помоћи за заштиту животне средине и у сектору енергетике („Службени гласник РС”, број 99/21), и њиме се ближе уређује начин на који Комисија за контролу државне помоћи оцењује усклађеност државне помоћи за заштиту животне средине и у сектору енергетике и преузима се садржина Смерница о државној помоћи за заштиту животне средине и енергетику 2014-2020 (*Guidelines on State aid for environmental protection and energy (2014-2020 OJ C 200, 28.6.2014, p. 1-55)*).

- Упутство за оцењивање усклађености посебних случајева државне помоћи учесницима на тржишту који обављају делатност у сектору ваздушног саобраћаја („Службени гласник РС”, број 54/23“)

Ово упутство је донето на основу члана 12. Уредбе о условима и критеријумима усклађености државне помоћи учесницима на тржишту који обављају делатност у сектору ваздушног саобраћаја („Службени гласник РС”, број: 43/23), и ближе уређује начин за оцењивање државне помоћи за улагање у посебне пројекте, оперативне државне помоћи која се додељује за посебне категорије аеродрома, као и државне помоћи која се додељује авио-превозицима и преузима садржина Смерница о државној помоћи аеродромима и авио-превозицима (*Communication from the Commission Guidelines on State aid to airports and airlines (2014/C 99/03)*) и Смерница о продужењу посебног режима за оперативну државну помоћ за аеродроме са годишњим прометом до 700.000 путника предвиђеног у Смерницама о државној помоћи аеродромима и авио-превозицима (*Communication from the Commission concerning the prolongation of the specific regime for operating aid for airports with up to 700.000 passengers per annum provided for in the Guidelines on State aid to airports and airlines (OJ C 456, 18.12.2018)*).

Поред наведеног, у току 2023. године донете су и измене и допуне одређених прописа у циљу њиховог даљег усклађивања са правним оквиром ЕУ, и то:

- Уредба о изменама Уредбе о условима и критеријумима усклађености државне помоћи у области јавног информисања („Службени гласник РС”, број 32/23);
- Уредба о изменама и допунама Уредбе о условима и критеријумима усклађености државне помоћи за санацију и реструктурирање учесника на тржишту у тешкоћама („Службени гласник РС”, број 43/23);
- Уредба о изменама Уредбе о правилима и условима за доделу помоћи мале вредности (*de minimis* помоћи) за обављање услуга од општег економског интереса („Службени гласник РС”, број 39/23);
- Уредба о изменама и допунама Уредбе о условима и критеријумима усклађености државне помоћи за културу („Службени гласник РС”, број 48/23), и

- Уредба о изменама Уредбе о условима и критеријумима усклађености државне помоћи у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса („Службени гласник РС“, број 48/23).

6.2. Израђени нацрти подзаконских аката

Осим усвојених подзаконских аката, Комисија је у 2023. години израдила нацрте одређених подзаконских аката, и то:

- *Нацрт уредбе о условима и критеријумима усклађености регионалне државне помоћи*

Овом уредбом се преузимају релевантни делови измењене GBER Уредбе ЕК (*Commission Regulation (EU) 2023/1315 of 23 June 2023 amending Regulation (EU) No 651/2014 declaring certain categories of aid compatible with the internal market in application of Articles 107 and 108 of the Treaty and Regulation (EU) 2022/2473 declaring certain categories of aid to undertakings active in the production, processing and marketing of fishery and aquaculture products compatible with the internal market in application of Articles 107 and 108 of the Treaty (Text with EEA relevance) (GBER - General Block Exemption Regulation)*), као и Смернице ЕК о регионалној државној помоћи (*Communication from the Commission Guidelines on regional State aid (2021/C 153/01)*).

На основу Нацрта уредбе о условима и критеријумима усклађености регионалне државне помоћи Комисија је припремила и

- *Предлог упутства за оцењивање усклађености регионалне државне помоћи*

Овим актом преносе се Смернице ЕК о регионалној државној помоћи (*Communication from the Commission - Guidelines on regional State aid (2021/C 153/1)*).

Наведеним актима врши се додатно усклађивање са европским правним тековинама, како у погледу најновијих измена у области критеријума и услова за доделу регионалне државне помоћи, тако и у погледу прописивања методологије за израду мапе регионалне државне помоћи, нових интезитета регионалне државне помоћи, као и пријаве ове врсте државне помоћи у облику Посебног обрасца за пријављивање индивидуалне регионалне државне помоћи за улагање, Посебног обрасца за пријављивање шеме регионалне државне помоћи за улагање или Посебног обрасца за пријављивање шеме регионалне оперативне државне помоћи, у зависности од врсте државне помоћи која се пријављује. Посебним обрасцима преузима се садржина дела уредбе Европске комисије која прописује облик и садржину пријаве државне помоћи у форми обрасца (*Commission Regulation (EU) 2015/2282 of 27 November 2015 amending Regulation (EC) No 794/2004 as regards the notification forms and information sheets*).

6.3. Нацрти подзаконских аката чија израда је започета у току 2023. године

Комисија је у 2023. години започела са израдом подзаконских аката из њене надлежности, и то:

- *Нацрта уредбе о условима и критеријумима усклађености државне помоћи за развој широкопојасне инфраструктуре*

Овим актом се ближе уређује начин за оцењивање усклађености државне помоћи за развој широкопојасне инфраструктуре са правилима о додели државне помоћи док се у погледу усклађивања са европском правном тековином, овим упутством, преузима део садржине *GBER* Уредбе ЕК и Саопштења Комисије – Смерница за примену правила о државној помоћи у односу на брзи развој широкопојасне мреже (*Communication from the Commission – EU Guidelines for the application of State aid rules in relation to the rapid deployment of broadband networks (2013/C 25/01)*).

- *Нацрта уредбе о условима и критеријумима усклађености државне помоћи која се додељује банкама у теикоћама*

Овим актом се преузима садржина обавештења Европске комисије у вези са државном помоћи учесницима на тржишту који послују у финансијском сектору: *Communication from the Commission - The recapitalization of financial institutions in the current financial crisis: limitation of aid to the minimum necessary and safeguards against undue distortions of competition (2009/C 10/2) (Recapitalization Communication)*; *Communication from the Commission on the treatment of impaired assets in the Community banking sector (2009/C 72/1) (Impaired Assets Communication)*; *Commission communication on the return to viability and the assessment of restructuring measures in the financial sector in the current crisis under the State aid rules (2009/C 195/9) (Restructuring Communication)*; *Communication from the Commission on the application, from 1 January 2011, of State aid rules to support measures in favor of banks in the context of the financial crisis (2010/C 329/7) (First Prolongation Communication)*; *Communication from the Commission on the application, from 1 January 2012, of State aid rules to support measures in favor of banks in the context of the financial crisis (2011/C 356/7) (Second Prolongation Communication) and Communication from the Commission on the application, from 1 August 2013 of State aid rules to support measures in favor of banks in the context of the financial crisis (2013/C 216/1) (2013 Banking Communication)*.

- *Нацрта уредбе о условима и критеријумима усклађености државне помоћи за финансирање ризичних улагања*

Овим актом се преузима део садржине *GBER* Уредбе ЕК и садржина Обавештења Европске комисије – Смерница за државну помоћ за подстицање финансирања ризичних улагања (*Communication from the Commission - Guidelines on State aid to promote risk finance investments (2021/C 508/01)*).

- *Нацрта уредбе о условима и критеријумима усклађености хоризонталне државне помоћи*

Овим актом се преузима релевантна садржина *GBER* Уредбе ЕК (*Commission Regulation (EU) 2023/1315 of 23 June 2023 amending Regulation (EU) No 651/2014 declaring certain categories of aid compatible with the internal market in application of Articles 107 and 108 of the Treaty and Regulation (EU) 2022/2473 declaring certain categories of aid to undertakings active in the production, processing and marketing of fishery and aquaculture products compatible with the internal market in application of Articles 107 and 108 of the Treaty (Text with EEA relevance)*).

- *Нацрта уредбе о условима и критеријумима усклађености de-minimis помоћи*

Овим актом се преузима садржина Уредбе ЕК о de minimis помоћи (*Commission Regulation (EU) 2023/2831 of 13 December 2023 on the application of Articles 107 and 108 of the Treaty on the Functioning of the European Union to de minimis aid*).

- *Нацрта уредбе о условима и критеријумима усклађености de-minimis помоћи за пружање услуга од општег економског интереса*

Овим актом се преузима садржина Уредбе ЕК о de minimis помоћи која се додељује за пружање услуга од општег економског интереса (*Commission Regulation (EU) 2023/2831 of 13 December 2023 on the application of Articles 107 and 108 of the Treaty on the Functioning of the European Union to de minimis aid*).

Најзначајнија новина која ће бити уведена новим уредбама о правилима и условима за доделу de-minimis помоћи, јесте повећање горње границе до које је могуће доделити ову врсту помоћи.

- *Нацрта уредбе о условима и критеријумима усклађености државне помоћи за заштиту животне средине и у сектору енергетике*

Овим актом се преузима релевантна садржина GBER Уредбе ЕК и садржина Упутства ЕК о државној помоћи за климу, заштиту животне средине и енергетику (*Communication from the Commission – Guidelines on State aid for climate, environmental protection and energy 2022 (2022/C 80/1)*).

7. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА И САРАДЊА СА ДРУГИМ ОРГАНИМА

7.1. Peer Review мисија Европске комисије

Европска комисија је организовала Peer Review мисију у области Поглавља 8 – Политика Конкуренције, које је спроведена у периоду од 26-29. септембра 2023. године уз присуство представника Делегације ЕУ у Републици Србији и представника Европске комисије из Генералног директората за конкуренцију (*DG COMP*) и Генералног директората за суседство и преговоре о проширењу (*DG NEAR*).

Спровођење оваквих мисија је честа пракса Европске комисије којом приликом се ангажују независни експерти ради оцене стања у одређеној области.

Ова мисија је између осталог, нарочито имала значај за процену испуњености једног од мерила за отварање Поглавља 8, који се тиче независности Комисије за контролу државне помоћи, као и степена свесности даваоца државне помоћи о поштовању правила. Европска комисија је изабрала експерта који је током мисије имао задатак да се упозна са начином рада Комисије и поступањем при доношењу одлука у вези са случајевима доделе државне помоћи. На четвородневној мисији учествовали су председник Комисије, чланови Савета и запослени у Стручној служби који су радили на одабраним случајевима. Случајеви државне помоћи који су, према избору Европске комисије, презентовани учесницима мисије били су додела државне помоћи за реализацију

пројеката улагања (регионална државна помоћ) корисницима Millenium Resort Vranjska Banja, Linglong International Europe, Xingyu Automotive Lighting System, TECHNIC DEVELOPMENT doo Vranje-U LIKVIDACIJI и додела државне помоћи Јавном предузећу „Електропривреда Србије“ за реконструкцију турбина на блоковима ТЕ „Никола Тесла А” ради омогућавања комбиноване производње електричне и топлотне енергије (државна помоћ у области енергетике). Поред случајева, експерт је анализирао и правни оквир Републике Србије из области контроле државне помоћи.

Након одржане мисије, ЕК је доставила извештај о спроведеној мисији коју је сачинио експерт у коме је истакнуто да је начин рада Комисије сличан начину рада Европске комисије уз одређене разлике које проистичу, пре свега, из Закона о општем управном поступку. Назначено је да је Комисија донела негативне одлуке о шемама које је пописала као неусклађене са правилима, као и одлуку о повраћају државне помоћи у случају TECHNIC DEVELOPMENT doo Vranje-U LIKVIDACIJI.

У погледу случајева који су анализирани речено је да је Комисија правилно применила услове и критеријуме за оцену усклађености државне помоћи у свим случајевима приликом оцене предметних државних помоћи и који су у складу са ЕУ правилима која су важила у тренутку оцене (подстицајни ефекат државне помоћи, оправдани трошкови, интензитет државне помоћи и др.), као и да је правилно извршила кумулацију државне помоћи (сабирање помоћи додељених из различитих извора за исту намену, нпр. исти пројекат улагања).

Од седам препорука које су дате Републици Србији у вези са побољшањем стања у области контроле државне помоћи само две препоруке су се односиле на Комисију и то да је важно да Комисија оцени постојеће помоћи и узме их у обзир приликом оцене кумулације или интензитета државне помоћи када се те постојеће помоћи односе на исте оправдане трошкове. С тим у вези, Комисија је већ оценила све шеме државне помоћи, укључујући и шеме које су ступиле на снагу пре почетка примене првог Закона о контроли државне помоћи који је донет 2009. године.

Друга препорука се односила на то да би било корисно када би подзаконски акти који прописују услове и критеријуме за оцену усклађености државне помоћи укључивали прелазне одредбе за помоћ која се додељује по шемама усвојеним у складу са ранијим правилима, што би осигурало да даваоци државне помоћи измене или ставе ван снаге своје шеме чим истекну прелазни периоди. Комисија ће узети у обзир ову препоруку и у сарадњи са другим релеватним институцијама покушати да пронађе начин за увођење оваквих прелазних одредаба у складу са правним системом РС.

7.2. Извештај Европске комисије о напретку Републике Србије

Обавезе Републике Србије у погледу државне помоћи проистичу из одредаба члана 73. ССП-а, док се, у оквиру преговора за приступање Републике Србије Европској унији, област државне помоћи представља део Поглавља 8 – Политика конкуренције, у оквиру Кластера 2 – Унутрашње тржиште.

Последњи Извештај Европске комисије о напретку Републике Србије је објављен 8. новембра 2023. године под називом „Радни документ Комисије, Република Србија, Извештај за 2023. годину који прати Саопштење Комисије упућено Европском парламенту, Савету, Европском економском и социјалном комитету и Комитету региона, Саопштење о политици проширења ЕУ за 2023. годину“ (у даљем тексту: Извештај ЕК).

У Извештају ЕК је установљено да је Србија умерено припремљена у области политике конкуренције и то, у највећој мери, захваљујући постигнућима у области контроле државне помоћи, нарочито у погледу хармонизације прописа.

С тим у вези, ЕК је истакла да је Закон о контроли државне помоћи у великој мери у складу са правним тековинама ЕУ и релевантним одредбама из ССП-а. Поменуто је да је у извештајном периоду донето пет нових уредби: Уредба о садржини и облику пријаве државне помоћи, Уредба о условима и критеријумима усклађености државне помоћи која се додељује учесницима на тржишту који обављају делатност у железничком сектору, Уредба о условима и критеријумима усклађености државне помоћи која се додељује учесницима на тржишту који обављају делатност у сектору ваздушног саобраћаја, Уредба о условима и критеријумима усклађености државне помоћи за улагање у секторе од значаја за достизање нулте стопе емисије гасова са ефектом стаклене баште и Уредба о условима и критеријумима усклађености државне помоћи која се додељује у облику гаранције. Такође је констатовано да је Комисија, у посматраном периоду, донела четири упутства: Упутство за оцењивање усклађености државне помоћи за истраживање, развој и иновације, Упутство о начину за оцењивање да ли трансакција садржи државну помоћ, Упутство за оцењивање усклађености државне помоћи за заштиту животне средине и у сектору енергетике и Упутство за оцену усклађености посебних случајева државне помоћи учесницима на тржишту који обављају делатност у сектору ваздушног саобраћаја. Временски оквири важења подзаконских аката који се тичу подршке привреди услед кризе узроковане пандемијом *COVID-19* су у складу са привременим оквиром ЕУ. Међутим, истакнуто је да је потребно додатно усклађивање са правним тековинама ЕУ у области државне помоћи.

Констатовано је да је Комисија усвојила Годишњи извештај о попису шема државне помоћи у 2022. години и да је доставила ЕК ажурирани попис шема државне помоћи које нису у складу са правним тековинама ЕУ. Такође је речено да је неопходна израда мапе регионалне помоћи. С тим у вези, Комисија је сходно сопственој надлежности припремила у току 2023. године нацрт нове Уредбе о условима и критеријумима усклађености регионалне државне помоћи, у оквиру које се прописује појам мапе регионалне државне помоћи и начин одређивања категорија подручја и максималних интензитета регионалне државне помоћи у односу на подручја утврђена мапом, што ће представљати оквир за израду мапе регионалне помоћи, чија израда је у надлежности Владе Републике Србије.

Када је реч о институционалном оквиру, ЕК је поменула да је Комисија надлежна за спровођење Закона о контроли државне помоћи и одговорна Скупштини РС чиме се обезбеђује њена независност, и да је потребно да настави демонстрирање оперативне независности својим радом на транспарентан начин.

Истакнуто је и то да је Комисија значајно повећала број негативних одлука на шест у 2022. години у поређењу са једном одлуком у 2021. години и да је донела три одлуке којима је утврђено да је државна помоћ делимично усклађена у односу на једну која је донета у 2021. години, као и да у извештајном периоду нису покретане тужбе против одлука Комисије.

У вези са либерализацијом, као делом Поглавља 8, констатовано је и да су одредбе о финансирању услуга од општег економског интереса садржане у две уредбе: Уредби о условима и критеријумима усклађености државне помоћи у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса и Уредби о правилима и условима за доделу

помоћи мале вредности (*de minimis* помоћ) за обављање услуга од општег економског интереса, усвојеним у октобру 2021. године.

7.3. Пројектне активности

Циљеви пројеката су пружање подршке Комисији у испуњавању обавеза Републике Србије које проистичу, пре свега, из ССП-а, а уједно и ради испуњавања мерила за отварање Поглавља 8 - Политика конкуренције (унутар Кластера 2 - Унутрашње тржиште). У првој половини 2023. године спроведен је и завршен пројекат „Подршка реформи јавне управе у Србији у процесу приступања Европској унији“, док је у другој половини године, званично започет пројекат „ЕУ подршка унутрашњем тржишту – IPA 2021“ на чијем се програмирању радило последњих година.

- *Подршка реформи јавне управе у Србији у процесу приступања Европској унији*

Током 2023. године Комисија је наставила имплементацију и финализацију пројекта: „Подршка реформи јавне управе у Србији у процесу приступања Европској унији“ - (GIZ). Реализација пројекта је започета августа 2022. године и завршена у мају 2023. године. Пројекат је спроведен у оквиру Немачко-српске развојне сарадње (GIZ). Циљ пројекта је било јачање административних капацитета јавне управе на европском путу, кроз експертску подршку државним органима, а подршка је била намењена даваоцима државне помоћи на локалном и републичком нивоу.

Захваљујући пројекту, у 2023. години, у организацији GIZ-а и Комисије одржане су три радионице на тему „Јачање административних капацитета надлежних институција у примени прописа за контролу државне помоћи“ на којима су представљени нови подзаконски акти и Водич о контроли државне помоћи, и то у следећим центрима: Бањи Ковиљачи, Новом Саду и Суботици у којима је обучено преко четрдесет запослених у више од тридесет општина и градова. Након свих одржаних обука, учесницима је накнадно достављен Водич о контроли државне помоћи који је израдио експерт на пројекту.

- *ЕУ подршка унутрашњем тржишту – IPA 2021*

Комисија је у 2023. години добила подршку кроз пројекат „ЕУ подршка унутрашњем тржишту“ у оквиру кога је један од партнера поред других институција у оквиру Поглавља 8 – Политика Конкуренције, Кластера 2 - Унутрашње тржиште. Остали партнери у пројекту су: Комисија за заштиту конкуренције, Министарство унутрашње и спољне трговине, Министарство правде, Завод за интелектуалну својину, Министарство државне управе и локалне самоуправе, Министарство здравља и Регулаторно тело за електронске комуникације и поштанску делатност (РАТЕЛ).

Октобра 2023. године закључен је уговор за пројекат „ЕУ подршка унутрашњем тржишту“ између Делегације ЕУ у Републици Србији и Конзорцијума на челу са *FIIAPP* (*Fundación Internacional y para Iberoamérica de Administración y Políticas Públicas*) са партнерима у уговору о доприносу, *SAIDC* (*Slovak Agency for International Development Cooperation*) и *AICS* (*Agenzia Italiana per la cooperazione allo sviluppo*). У последњем кварталу 2023. године, започета је *inception* (почетна) фаза која ће бити припремни период пред имплементацију и трајаће три месеца. Пројекат ће трајати три године. Комисија је номинувала активности на пројекту које ће допринети даљем усклађивању са европским правним тековинама, даљем подизању свести давалаца о контроли државне

помоћи, унапређивању знања запослених кроз тренинге и размену праксе, као и бољој техничкој опремљености Комисије.

- *TAIEX (Technical Assistance and Information Exchange Expert instrument of the European Commission)*

У сарадњи ТАИЕХ-а, посебног одељења у оквиру Генералног директора за суседску политику и преговоре о проширењу Европске комисије, и Комисије за контролу државне помоћи, организована је експертска мисија у периоду од 4-8. септембра 2023. године. Инструментом за техничку помоћ и размену информација Комисији је пружена подршка кроз експертску мисију, ради приближавања и спровођења законодавства Европске уније и јачања административних капацитета.

Тема експертске мисије је била регионална државна помоћи под називом „*Implementing principles of new Guidelines on regional State aid*“. ТАИЕХ експертска мисија је спроведена у сарадњи са двоје експерата. Циљ експертске мисије је био да се учесницима објасне и приближе нова правила за доделу регионалне државне помоћи. У оквиру ове мисије, 7. септембра 2023. године одржана је и дискусија у циљу подизања свести о правилима о контроли државне помоћи и изменама у области регионалне државне помоћи, на којој су поред представника Комисије присуствовали представници Министарства финансија, Републичке дирекција за имовину Републике Србије, Министарства привреде и Развојне агенције Србије.

7.4. Сарадња са другим органима

Комисија је у 2023. години наставила да Министарству за европске интеграције, на захтев Европске комисије, доставља прилоге о реализованим активностима, постигнутим резултатима, као и развоју институционалних капацитета у области контроле државне помоћи и то за потребе састанака Одбора за стабилизацију и придруживање, Пододбора за унутрашње тржиште и конкуренцију и Пододбора за економска и финансијска питања и статистику. Такође је учествовала у домену своје области, у оквиру Поглавља 22 – Регионална политика и координација структурних инструмената, на позив Министарства за европске интеграције а ради попуњавања образаца за праћење напретка у поменутој области од стране ЕК.

Комисија је учествовала и у раду радне групе „Кластер 2 – Унутрашње тржиште“, којом координира Министарство унутрашње и спољне трговине и то у делу достављања информација за потребе припреме Годишњег извештаја о напретку Републике Србије ка Европској унији за 2023. годину, као и на припреми и ажурирању НПАА - Националног програма за усвајање правних тековина Европске уније за период 2022-2025. године. Своје прилоге Комисија је давала и у оквиру дела који се тиче Економских критеријума. Даље, Комисија је у оквиру програмирања и припреме пројекта „ЕУ подршка унутрашњем тржишту“, континуирано комуницирала и састајала се са представницима Министарства унутрашње и спољне трговине, који координирају пројектом у оквиру партнера на пројекту.

Комисија је партиципирала и у раду „Радне групе за припрему и спровођење Програма економских реформи (ЕРП)“, којом координира Министарство финансија.

Такође, од 1. до 3. октобра 2023. године у Бриселу је одржан семинар у организацији

Генералног директората за конкуренцију на тему „*Training on State aid to Enlargement and Neighbourhood countries*“ на којем је присуствовало четворо запослених у Комисији.

Комисија је 14. децембра 2023. године потписала Споразум о сарадњи са Правним факултетом Универзитета у Београду у циљу успостављања сарадње која ће допринети подизању свести о политици конкуренције уопште, а нарочито значају контроле државне помоћи уз размену знања, саветовања, учешће на конференцијама као и подршку раду новоосноване Правне клинике за право конкуренције на Правном факултету.

У циљу испуњења законске обавезе успостављања Регистра државне помоћи и *de minimis* помоћи, Комисија је остварила сарадњу са Канцеларијом за информационе технологије и електронску управу. Успостављање Регистра државне помоћи, за коју постоји обавеза пријаве, као и додељене државне и *de minimis* помоћи омогућиће спровођење законом прописане надлежности. На овај начин добиће се јединствена електронска евиденција државне помоћи у складу са позитивним прописима, интерним процедурама, добрим пословним обичајима, поштујући правила и принципе струке, пословне етике и уз обезбеђење највиших стандарда.

7.5. Информације од јавног значаја

Комисији је током 2023. године поднето укупно четири захтева за приступ информацијама од јавног значаја, од чега је један захтев поднело удружење, а три физичка лица. У складу са одредбама Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја Одлуком председника Комисије, број: 119-01-00027/2021-01 од 24. децембра 2021. године и Одлуком председника Комисије, број: 119-01-00027/2021-01/2 од 4. марта 2022. године, одређена су овлашћена лица која су у 2023. години поступала по захтевима за слободан приступ информацијама од јавног значаја.

Комисија је у 2023. години усвојила један захтев за приступ информацијама од јавног значаја и омогућила приступ информацијама које су настале у раду или у вези са њеним радом, а на три захтева је одговорила тражиоцима да су информације већ објављене на интернет страници Комисије за контролу државне помоћи.

У вези са претходно наведеним, Комисији су достављене две жалбе изјављене Поверенику за информације од јавног значаја и заштиту података о личности против одговора Комисије на два захтева за остваривање права на приступ информацијама од јавног значаја, које је Повереник одбио као неосноване.

У 2023. години Комисија није наплаћивала накнаде за остваривање права на приступ информацијама од јавног значаја.

Дана 3. јануара 2024. године Поверенику за информације од јавног значаја и заштиту података о личности достављен је годишњи извештај за 2023. годину о радњама које је Комисија предузела у циљу примене Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Службени гласник РС” бр. 120/04, 54/07, 104/09, 36/10 и 105/21).

Комисија је, такође, поступајући по Упутству за израду и објављивање информатора о раду органа јавне власти („Службени гласник РС”, број 10/22), као орган јавне власти, редовно вршила проверу тачности и потпуности података објављених у Информатору о раду и, најкасније 30 дана од дана настанка промене ажуриран је Информатор о раду уношењем одговарајућих промена у информационом систему Повереника.

7.6. Нова интернет страница Комисије

У складу са Законом о контроли државне помоћи Комисија на својој интернет страници објављује акта која доноси у поступку контроле државне помоћи, извештај о раду, годишњи извештај о додељеној државној помоћи у Републици Србији, информатор о раду, као и друга акта и податке, у складу са Законом.

Транспарентност у раду Комисије је једно од основних начела, те је у складу са тим, Комисија и у овој извештајној години наставила са законском обавезом и постојећом праксом, да објављује сва релевантна докумената на званичној интернет страни Комисије (www.kkdp.gov.rs).

Интернет страница Комисије омогућава заинтересованој јавности увид у све одлуке донете у поступку претходне контроле, претходном поступку и поступку накнадне контроле државне помоћи, као и друга акта којима Комисија утврђује постојање и оцењује усклађеност државне помоћи са правилима за доделу. Поред тога доступни су извештаји о додељеној државној помоћи од 2006. године, као и извештаји о раду од 2020. године, од када Комисија постоји у овом облику. Комисија има обавезу да објављује и редовно ажурира основну референтну каматну стопу која се користи за обрачун износа државне помоћи. Такође, на интернет страници се објављују и сви прописи из области контроле државне помоћи, као и списак корисника помоћи мале вредности (*de minimis*) за сваку годину.

У сарадњи са Канцеларијом за информационе технологије и електронску управу, у производњу је стављена нова интернет страница Комисије која поред боље прегледности и новог модерног графичког дизајна, садржи више информација и ближих објашњења како о законским и подзаконским оквирима којима је уређена државна помоћ, тако и самом раду Комисије и њеном унутрашњем уређењу, а све у циљу олакшаног приступа, модернизације и транспарентности рада Комисије. На основу досадашњег искуства у раду Комисије, а ради приближавања значења појма државне помоћи како даваоцима и корисницима државне помоћи, тако и осталој целокупној заинтересованој јавности, израђена је страница „пријава државне помоћи“ у којој је објашњен појам државне помоћи, поступак пријаве државне помоћи, али и сама надлежност Комисије. Такође, објашњен је и посебно издвојен поступак за иницијативу за покретање поступка накнадне контроле. Прописи су издвојени у једну целину и поређани су и груписани према правној снази, односно врсти државне помоћи, а све у циљу лакшег приступа и бољег разумевања правног оквира којим се уређује државна помоћ. Поред наведеног, успостављена је лакша претрага свих одлука Комисије и то по типу одлуке, датуму, инструменту доделе државне помоћи, циљу државне помоћи, сектору корисника и др. Страница је доступна на српском (ћирилици и латиници) и енглеском језику.

На почетној страници Комисије доступан је и приказ референтне и дисконтне каматне стопе, које се у складу са тач. 4-9. Упутства за утврђивање референтне и дисконтне каматне стопе („Службени гласник РС“, број 51/22), редовно и благовремено утврђују, односно ажурирају.

8. РЕЗИМЕ РАДА КОМИСИЈЕ У ПЕРИОДУ 2020-2023. ГОДИНЕ

У оквиру своје најбитније надлежности Комисија је у периоду 2020-2023. године донела укупно 343 акта којима се утврђује постојање и оцењује усклађеност државне помоћи (решења, мишљења и обавештења). Упоредном анализом броја донетих аката из надлежности Комисије у 2023. години у односу на претходне три године долази се до закључка да је број аката којима се утврђује постојање и оцењује усклађеност државне помоћи у опадању. Један од разлога за наведено је то што је Комисија између осталог, почетком 2023. године оценила Правилник о суфинансирању пројеката за остваривање јавног интереса у области јавног информисања („Службени гласник РС“, бр. 16/16, 8/17 и 6/23) као усклађену шему државне помоћи, сходно чему бројни конкурси који су били расписивани на основу наведеног правилника нису више пријављивани Комисији, као што је то била обавеза претходних година. Знатно смањен број пријава државне помоћи који се односе на конкурсе у области јавног информисања, довео је и до смањења упита који се достављају електронским путем, што је резултирало и смањеном броју обавештења о упитима који достављен електронским путем као и смањеном броју закључака за допуну документације.

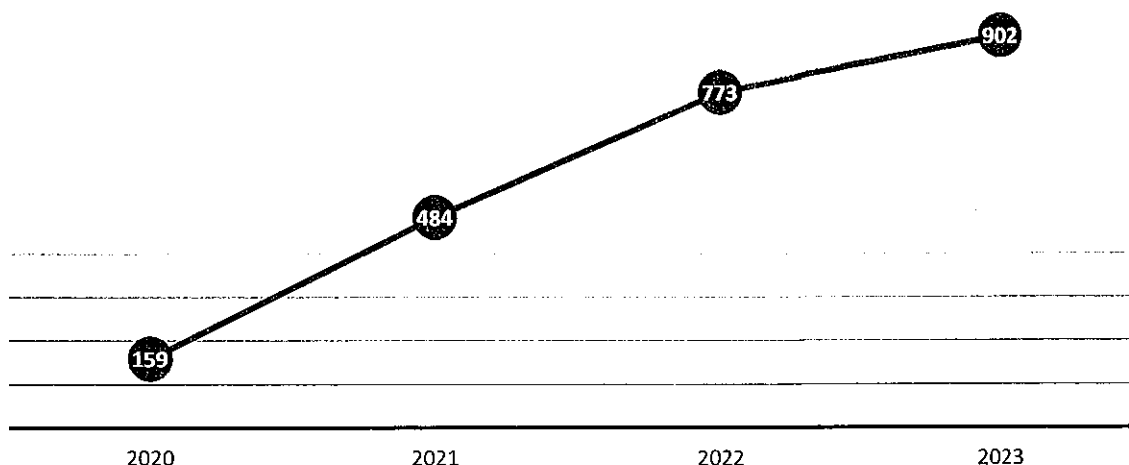
Поред наведеног, треба узети у обзир и то да у 2023. години нису додељивана средства државне помоћи у сврху подршке привреди у условима пандемије *COVID-19*, а чије оцењивање је такође чинило значајан удео у раду у току 2020, 2021. и 2022. године.

Приметан је и пад обавештења о усклађености прописа/обавези и начину усклађивања са Законом о контроли државне помоћи у односу на претходне године. Наиме, сходно усвојеним годишњим извештајима о попису шема државне помоћи у Републици Србији, Комисија је у претходним годинама донела највећи број обавештења у вези са шемама државне помоћи које је неопходно ускладити са правилима за доделу државне помоћи, а истовремено Комисија је радила на подизању свести даваоца о појму државне помоћи и обавези пријаве, што је резултирало смањеном броју аката у накнадној контроли. Такође у наведеном периоду, Комисија је доносила и друге акте из надлежности које обавља.

Табела 9 – Преглед одлука Комисије за период 2020 – 2023. године

	2020	2021	2022	2023	Укупно
Решења о утврђивању постојања и оцени усклађености државне помоћи	39	130	100	31	300
Мишљења о усклађености прописа	10	10	5	4	29
Обавештења о усклађености прописа/обавези и начину усклађивања са Законом о контроли државне помоћи	4	1	7	2	14
Обавештења о потреби пријаве државне помоћи	15	52	36	41	144
Решења којима се обуставља поступак	3	22	27	25	77
Обавештења о достављеним упитима електронским путем	73	88	88	18	267
Закључак за допуну документације	10	17	20	3	50
Решење или други акт у вези са поступањем по захтеву за приступ информацијама од јавног значаја	5	5	6	5	21
Укупно	159	325	289	129	902

График 1: Укупан број одлука Комисије у периоду 2020-2023. године

Комисија је у периоду од 2020-2023. године донела укупно 7 негативних одлука, и то шест обавештења о обавези и начину усклађивања са Законом о контроли државне помоћи и једно решење којим се утврђује да је државна помоћ додељена супротно одредбама Закона о контроли државне помоћи. Све негативне одлуке доступне су на интернет презентацији Комисије.

Поменуто решење којим се утврђује да је државна помоћ, коју су Министарство привреде које је правни следбеник Министарства финансија и привреде и Град Врање доделили кориснику **TECHNIC DEVELOPMENT doo Vranje-U LIKVIDACIJI** за реализацију инвестиционог пројекта „Изградња фабрике за производњу обуће“ у Врању, додељена супротно одредбама Закона о контроли државне помоћи, Комисија је донела у новембру 2021. године. Истим решењем наложено је Министарству привреде, које је правни следбеник Министарства финансија и привреде, да, без одлагања, предузме мере према кориснику у циљу повраћаја државне помоћи.

Током 2022. године, Комисија је донела пет обавештења о обавези и начину усклађивања шема државне помоћи, којим је утврђено да ове шеме нису у складу са правилима о додели државне помоћи и дат је предлог начина усклађивања, и то:

- Обавештење о обавези и начину усклађивања шема државне помоћи из надлежности Министарства финансија – чл. 25а став 3. и чл. 30а, 46, 50а и 50ј Закона о порезу на добит правних лица (“Службени гласник РС”, бр. 25/01, 80/02 -др. закон, 80/02, 43/03, 84/04, 18/10, 101/11, 119/12, 47/13, 108/13, 68/14 - др. закон, 142/14, 91/15 -др. пропис, 112/15, 113/17, 95/18, 86/19 и 153/20), чл. 21в, 21г, 21д и 21ђ Закона о порезу на доходак грађана (“Службени гласник РС”, бр. 24/01, 80/02, 80/02 – др. Закон, 135/04, 62/06, 65/06 – исправка, 31/09, 44/09, 18/10, 50/11, 91/11 – УС, 93/12, 114/12 – УС, 47/13, 48/13 – исправка, 108/13, 57/14, 68/14 – др. Закон, 112/15, 113/17, 95/18, 86/19 и 153/20), чл. 45, 45б, 45в и 45г Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање (“Службени гласник РС”, бр. 84/04, 61/05, 62/06, 5/09, 52/11, 101/11, 47/13, 108/13, 57/14, 68/14 – др. Закон, 112/15, 113/17, 95/18, 86/19 и 153/20) и чл. 19. и чл. 29. став 3. Закона о слободним зонама (“Службени гласник РС”, број 62/06);

- Обавештење о обавези и начину усклађивања шеме државне помоћи из надлежности Министарства културе и информисања - Правилника о суфинансирању пројеката за

остваривање јавног интереса у области јавног информисања („Службени гласник РС”, бр. 16/16 и 8/17);

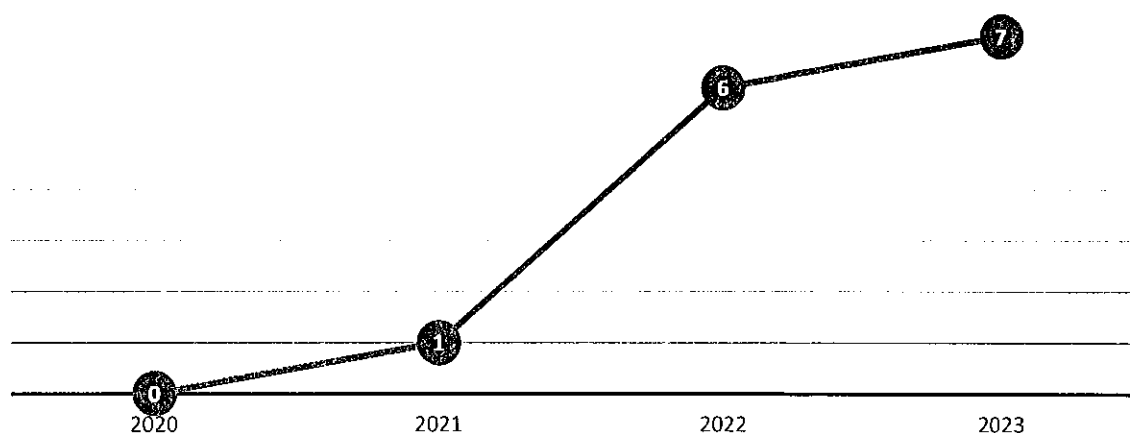
- Обавештење о обавези и начину усклађивања шеме државне помоћи из надлежности Министарства заштите животне средине - Уредбе о висини и условима за доделу подстицајних средстава („Службени гласник РС“, бр. 88/09, 67/10, 101/10, 86/11 и 35/12);

- Обавештење о обавези и начину усклађивања шеме државне помоћи из надлежности Министарства финансија - чл. 16. и 18. Закона о јавном дугу („Службени гласник РС“ бр. 61/05, 107/09, 78/11, 68/15, 95/18, 91/19 и 149/20);

- Обавештење о обавези усклађивања Уредбе о подстицајима инвеститору да у Републици Србији производи аудиовизуелно дело („Службени гласник РС“, број: 132/21) са Законом о контроли државне помоћи.

Комисија је у 2023. години донела једно обавештење о обавези и начину усклађивања шеме државне помоћи из надлежности Министарства финансија и то члана 73. Закона о пореском поступку и пореској администрацији („Службени гласник РС“ бр. 80/02, 84/02 - испр, 23/03 - испр, 70/03, 55/04, 61/05, 85/05 - др. закон, 62/06 - др. закон, 63/06 - испр. др. закона, 61/07, 20/09, 72/09 - др. закон, 53/10, 101/11, 2/12 - испр., 93/12, 47/13, 108/13, 68/14, 105/14, 91/15 - аутентично тумачење, 112/15, 15/16, 108/16, 30/18, 95/18, 86/19, 144/20, 96/21 и 138/22).

График 2: Укупан број негативних одлука

У погледу нормативних надлежности, Комисија је у посматраном периоду имала интензивне активности у вези са даљом хармонизацијом домаћих прописа са прописима Европске уније кроз израду нацрта подзаконских аката (уредби) које је донела Влада и доношење подзаконских аката (упутстава и правилника) у различитим областима контроле државне помоћи.

На почетку рада 2020. године, правни оквир у области контроле државне помоћи чинила су три подзаконска акта којима је у целости био пренет један ЕУ акт, а два делимично, што је чинило 6% хармонизације. До краја 2023. године у национално законодавство пренето је укупно 27 ЕУ аката, односно више хиљада страна ЕУ прописа из области контроле државне помоћи (уредби и одлука Савета, смерница, обавештења и оквира ЕК) чиме је степен хармонизације домаћег законодавства у овој области достигао 80%.

Табела 10: Нормативне активности Комисије за период 2020 - 2023. године

Врста акта	2020	2021	2022	2023
Уредбе	3	9	1	5
Уредбе о изменама и допунама уредбе	2	7	0	5
Упутства	0	3	2	3
Правилници	0	3	1	0
Укупно	5	22	4	13
Укупно за период 2020-2023. године	44			

График 3: Преглед донетих подзаконски аката

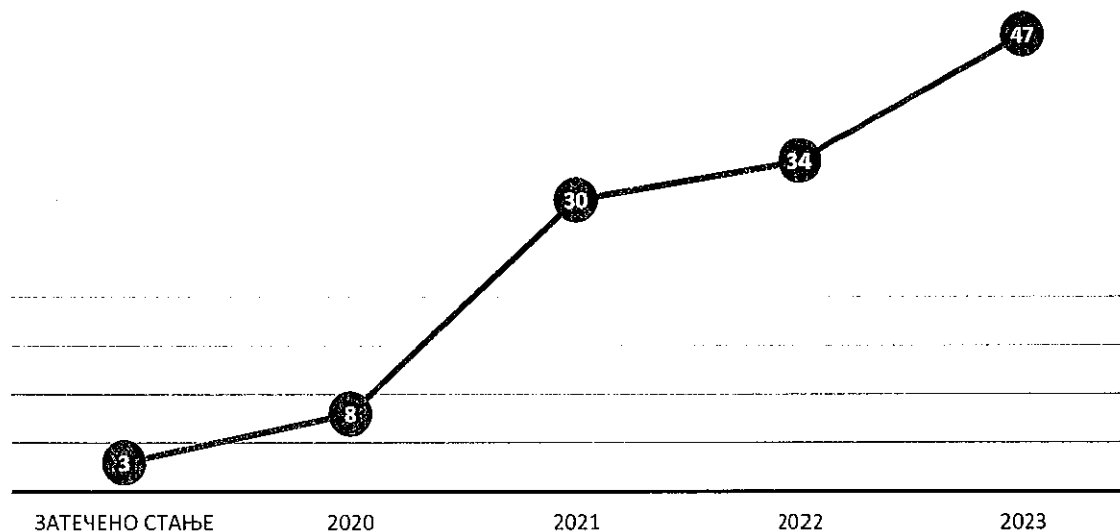
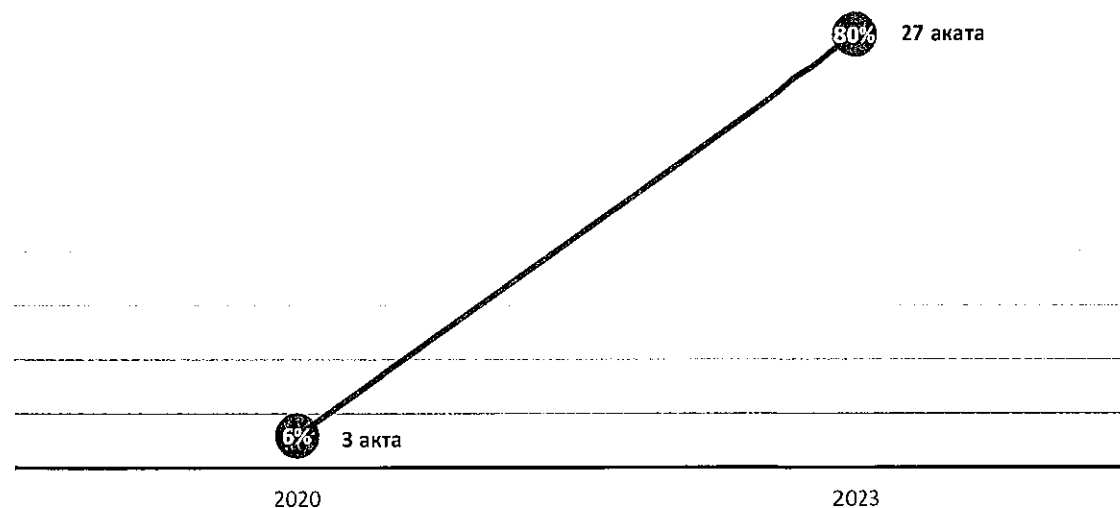

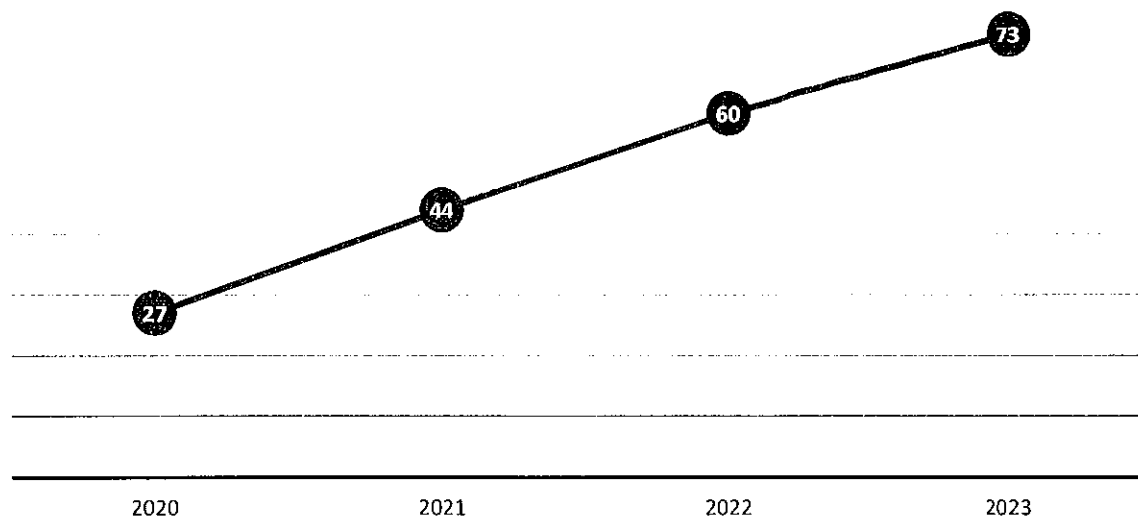
График 4: Степен усклађености правног оквира у области контроле државне помоћи

Ради достизања пуне хармонизације у области контроле државне помоћи, тренутно је потребно да се у домаће законодавство транспонује садржина још седам релевантних аката ЕУ. Међутим, треба имати у виду да се тиме не завршава процес хармонизације, који непрекидно траје с обзиром на то да се и прописи ЕУ мењају. Због тога Комисија редовно прати све промене које се дешавају у ЕУ и благовремено реагује израдом нацрта измена и допуна постојећих или нацрта нових аката.

Такође, у вези са нормативним активностима, Комисија је у периоду од 2020. до 2023. године, донела укупно 73 интерна акта, који су од значаја за функционисање и рад Комисије.

График 5: Преглед донетих интерних аката

Комисија је у складу са надлежностима прописаним Законом израдила попис шема државне помоћи за 2020. годину, који је наредних година ажурирала. У попис су уврштене све шеме које су одређене године биле на снази, било да су усклађене, делимично усклађене или неусклађене. За неусклађене шеме Комисија је доносила обавештења о обавези и начину усклађивања са прописима о контроли државне помоћи и доставила их даваоцима, као и Влади ради информисања. Комисија је пописала 117 шема државне помоћи за 2020. годину, док је наредних година пописала, редом, 142, 119 и 59 шема.

У периоду од почетка 2020. године до краја 2023. године, Комисији је била корисник више пројеката који су финансирани из средстава Европске уније или земаља чланица. Кроз пројекте су спроведене бројне обуке за даваоце државне помоћи са циљем унапређења њиховог знања и подизања свести о значају контроле државне помоћи, али и обуке за запослене у Комисији. Преко пројекта IPA 2014 - „Подршка Комисији за контролу државне помоћи“ реализовано је 12 радионица, обучено преко 1100 представника давалаца државне помоћи из 146 градова и општина, одржано је више обука за запослене у Комисији, израђен је калкулатор за израчунавање државне помоћи садржане у кредиту, методологија за израчунавање државне помоћи садржане у гаранцији и др. Кроз пројекат „Правна подршка преговорима“ - PLAC III одржано је више обука/радионица за запослене у Комисији и релевантне даваоце државне помоћи. Поред тога, пројекат IPA 2014 и PLAC III испоручили су више стручних основа за израду подзаконских аката. У наведеном периоду, пројекат „Подршка реформи јавне управе у Србији у процесу европских интеграција“ (GIZ) спровео је обуке за око 100 давалаца државне помоћи у пет центара у Србији и два у Београду и израдио Водич о контроли државне помоћи. У 2023. години спроведена је петодневна TAIEХ експертска мисија и одржана је радионица за релевантне даваоце државне помоћи.

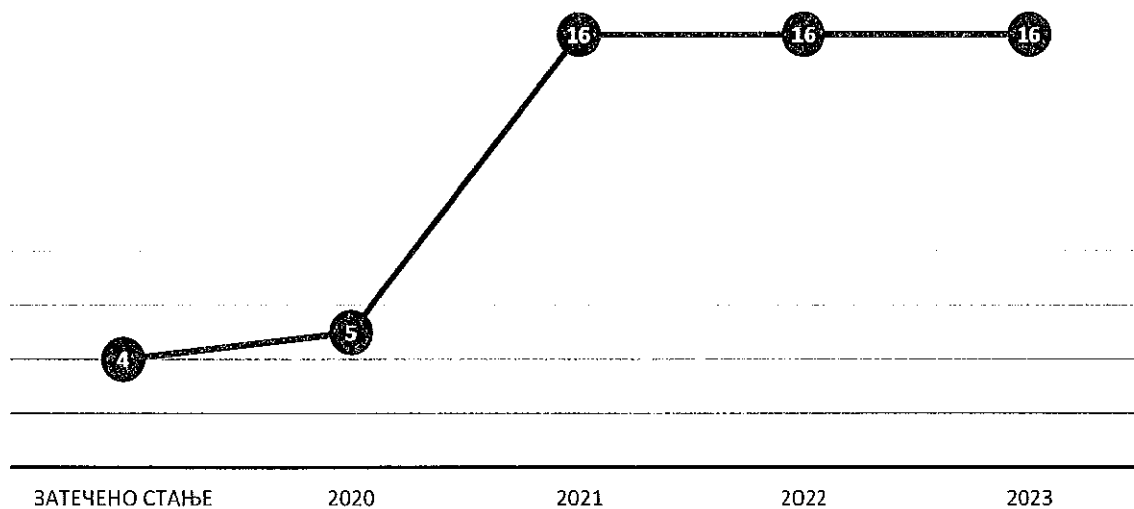
Када су у питању кадровски капацитети, на почетку рада, 2020. године, Комисија је сходно одредбама Закона, преузела четири државна службеника из Министарства

финансија - Одељења за контролу државне помоћи. Исте године постављен је и вршилац дужности секретара Комисије на одређено време, примљено је једно лице на неодређено време на основу споразума о преузимању службеника из другог органа и примљено је једно лице на одређено време ради замене одсутног државног службеника.

Имајући у виду недовољан кадровски капацитет и непредвиђене околности због пандемије заразне болести *COVID-19*, због чега је током 2020. године било отежано спровођење конкурсних поступака, у Комисији је по основу уговора ван радног односа, било ангажовано осам лица. Наведени број ангажованих лица ван радног односа се попуњавањем упражњених систематизованих радних места наредних година смањивао, а лица су се периодично ангажовала по основу уговора о делу.

Током 2021. године у Комисији је било запослено укупно 16 лица, односно попуњено је укупно 11 радних места на неодређено време, и то спровођењем јавног конкурса и преузимањем државних службеника из других органа. У 2022. и 2023. години није било промене у броју стално запослених лица. Поред наведеног, у 2023. години заснован је радни однос на одређено време са једним лицем због привремено повећаног обима посла. Ови наводи не односе се на председника Комисије и четири члана Савета Комисије.

График 6: Број запослених у Комисији на неодређено време

Комисија као самостална и независна организација од 2020. године располаже сопственим буџетом. Имајући у виду да је основана крајем 2019. године, средства неопходна за редован рад Комисије, као новооснованог буџетског корисника, за 2020. годину, била су обезбеђена из средстава текуће буџетске резерве. У периоду од четири године, од оснивања па до краја 2023. године Комисија је имала буџет у укупном износу од 340.017.000,00 динара, који је био обезбеђен законом о буџету Републике Србије за сваку календарску годину, док су укупно утрошена средства за наведени период износила 268.572.743,03 динара.

Извршење буџета у периоду од четири године износило је:

- у 2020. години извршење буџета износило је 45.779.732,13 динара, што је представљало 62% извршења текућег буџета
- 2021. години извршење буџета износило је 70.585.531,85 динара, што је представљало 81% извршења текућег буџета
- у 2022. години извршење буџета износило је 71.754.475,99 динара, што је представљало

83% извршења текућег буџета

- у 2023. години извршење буџета износило је 80.453.003,06 динара, што је представљало

86% извршења текућег буџета.

У том смислу просечно извршење буџета за период од четири године износи 78%.

Издаци за нефинансијску имовину у 2020. години износили су 4.540.161,00 динар, у 2021. години 3.081.780,20 динара, у 2022. години 1.207.919,64 динара, а у 2023. години 612.269,00 динара, што укупно, за четири године, износи 9.442.129,84 динара утрошених за имовину Комисије.

9. ЗАКЉУЧАК

Комисија ће и у наредном периоду наставити са свим неопходним активностима у циљу испуњавања обавеза Републике Србије из ССП-а и мерила за отварање Поглавља 8, а која се тичу демонстрирања независности Комисије као тела за контролу државне помоћи на територији Републике Србије.

Такође, Комисија ће и у будућности наставити да предузима активности усмерене на хармонизацију прописа са правним тековинама Европске уније. С тим у вези, у плану је доношење подзаконских аката у циљу прописивања нових услова и критеријума за оцену усклађености регионалне и хоризонталне државне помоћи, државне помоћи у области саобраћаја, енергетике и заштите животне средине, за финансирање ризичних улагања, развој широкопојасних мрежа, правила и услова за доделу *de minimis* помоћи и др.

Имајући у виду да не постоји довољан степен познавања прописа о контроли државне помоћи, као и о обавезама давалаца државне помоћи, Комисија ће наставити како самостално, тако и уз помоћ носилаца пројектних активности да ради на даљем подизању свести давалаца државне помоћи о појму државне помоћи и обавези пријаве државне помоћи.

У циљу олакшаног приступа, модернизације и транспарентности рада Комисије, у 2023. години Комисија је у сарадњи са Канцеларијом за информационе технологије и електронску управу ставила у продукцију нову интернет страницу која ће и у наредном периоду бити унапређена новим информацијама о самом раду Комисије како на српском тако и на енглеском језику. Поред тога, у сарадњи са поменутом канцеларијом биће унапређен рад Комисије успостављањем Регистра државне помоћи и *de minimis* помоћи као базе података о пријави, даваоцу и кориснику државне помоћи, правном основу за доделу, врсти, инструменту и износу додељене државне помоћи. Успостављањем Регистра по највишим стандардима добиће се јединствена електронска евиденција државне помоћи у складу са позитивним прописима, интерним процедурама, добрим пословним обичајима уз поштовање правила и принципа струке и пословне етике.

У сарадњи са Правним факултетом Универзитета у Београду радиће се на даљем подизању свести о политици конкуренције као и значају контроле државне помоћи, уз размену знања, саветовања и учешћа на конференцијама.

Такође, Комисија ће наставити да јача административне капацитете запошљавањем стручног и образованог кадра, као и да обезбеђује константну едукацију постојећих запослених, а ради испуњавања мерила за отварање Поглавља 8.

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ

Владимир Антонијевић